

ЗАКОН ЗА НАРОДНАТА ПРОСВЕТА

Отразена деноминацията от 05.07.1999 г.

Обн. ДВ. бр.86 от 18 Октомври 1991г., изм. ДВ. бр.90 от 24 Октомври 1996г., изм. ДВ. бр.36 от 31 Март 1998г., доп. ДВ. бр.124 от 27 Октомври 1998г., изм. ДВ. бр.153 от 23 Декември 1998г., изм. ДВ. бр.67 от 27 Юли 1999г., изм. ДВ. бр.68 от 30 Юли 1999г., изм. ДВ. бр.90 от 24 Септември 2002г., изм. ДВ. бр.95 от 8 Октомври 2002г., изм. ДВ. бр.29 от 31 Март 2003г., изм. ДВ. бр.71 от 12 Август 2003г., доп. ДВ. бр.86 от 30 Септември 2003г., доп. ДВ. бр.114 от 30 Декември 2003г., изм. ДВ. бр.40 от 14 Май 2004г., изм. ДВ. бр.28 от 1 Април 2005г., изм. ДВ. бр.94 от 25 Ноември 2005г., изм. ДВ. бр.103 от 23 Декември 2005г., изм. ДВ. бр.105 от 29 Декември 2005г., изм. ДВ. бр.41 от 19 Май 2006г., изм. ДВ. бр.105 от 22 Декември 2006г., изм. ДВ. бр.113 от 28 Декември 2007г., изм. ДВ. бр.50 от 30 Май 2008г., изм. ДВ. бр.35 от 12 Май 2009г., изм. ДВ. бр.36 от 15 Май 2009г., изм. ДВ. бр.74 от 15 Септември 2009г., изм. ДВ. бр.50 от 2 Юли 2010г., изм. ДВ. бр.78 от 5 Октомври 2010г., изм. ДВ. бр.9 от 28 Януари 2011г., изм. ДВ. бр.23 от 22 Март 2011г., изм. ДВ. бр.99 от 16 Декември 2011г., изм. и доп. ДВ. бр.102 от 21 Декември 2012г., изм. ДВ. бр.68 от 2 Август 2013г., изм. и доп. ДВ. бр.84 от 27 Септември 2013г., изм. и доп. ДВ. бр.109 от 20 Декември 2013г., изм. и доп. ДВ. бр.61 от 25 Юли 2014г.

Глава първа. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. Този закон урежда устройството, функциите и управлението на системата на народната просвета.

Чл. 2. Системата на народната просвета включва детски градини, училища и обслужващи звена.

Чл. 3. Системата на народната просвета осигурява образование според държавни образователни изисквания.

Чл. 4. (1) Гражданите имат право на образование. Те могат да повишават непрекъснато своето образование и квалификация.

(2) Не се допускат ограничения или привилегии, основани на раса, народност, пол, етнически и социален произход, вероизповедание и обществено положение.

Чл. 4а. (Нов - ДВ, бр. 41 от 2006 г.) (1) Правото на образование се осъществява при спазване на принципите за прозрачност на управлението и предвидимост на развитието на системата на народната просвета.

(2) Условието и редът за завършване на определен клас, етап или степен на образование и за преминаване в следващ клас, етап или степен на образование се определят най-късно до началото на съответната учебна година.

Чл. 5. Образованието е светско.

Чл. 6. Образованието в държавните и общинските училища е безплатно.

Чл. 7. (1) Училищното обучение до 16-годишна възраст е задължително.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 36 от 1998 г.) Училищното обучение започва на 7 години, навършени в годината на постъпване в първи клас. В първи клас могат да постъпят и деца, навършили 6 години, ако физическото и умственото им развитие, по преценка на родителите или настойниците им, позволяват това.

Чл. 8. (1) (Изм. - ДВ, бр. 36 от 1998 г.) В детските градини, училищата и обслужващите звена официалният език е българският. Училищното обучение осигурява условия за усвояването на книжовния български език.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 36 от 1998 г.) Учениците, за които българският език не е майчин, освен задължителното изучаване на български език имат право да изучават своя майчин език в общинските училища при защита и контрол от страна на държавата.

Чл. 9. (1) Всеки гражданин осъществява правото си на образование в избрано от него училище и вид обучение съобразно личните си предпочитания и възможности.

(2) Правото по ал. 1 за малолетните се ползва от родителите или настойниците им.

Чл. 10. (Изм. - ДВ, бр. 36 от 1998 г.) (1) Детските градини и училищата са държавни, общински и частни. Обслужващите звена са държавни и общински.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) Държавни са детските градини, училищата и обслужващите звена, които са с национално значение и се финансират от държавния бюджет чрез Министерството на образованието и науката или чрез други министерства и ведомства. Предоставените им за ползване имоти са публична държавна собственост.

(3) (Нова - ДВ, бр. 35 от 2009 г., в сила от 12.05.2009 г.) Държавни са и детските градини към Министерството на отбраната, предназначени за обучение, възпитание и отглеждане на деца на военнослужещи и цивилни служители на Министерството на отбраната и финансирани от бюджета на министерството. Предоставените им за ползване имоти са публична държавна собственост.

(4) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 35 от 2009 г., в сила от 12.05.2009 г.) Общински са детските градини, училищата и обслужващите звена, които се финансират от общинските бюджети. Предоставените им за ползване имоти са публична общинска собственост.

(5) (Предишна ал. 4 - ДВ, бр. 35 от 2009 г., в сила от 12.05.2009 г.) Държавните и общинските детски градини, училища и обслужващи звена са юридически лица.

(6) (Предишна ал. 5 - ДВ, бр. 35 от 2009 г., в сила от 12.05.2009 г., изм. - ДВ, бр. 74 от

2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) Държавните детски градини, държавните и общинските училища и обслужващи звена се откриват, преобразуват и закриват със заповед на министъра на образованието и науката. Общинските училища и обслужващи звена се откриват, преобразуват и закриват със заповед на министъра на образованието и науката по предложение на общинския съвет.

(7) (Нова - ДВ, бр. 50 от 2010 г., в сила от учебната 2011 - 2012 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) Държавните спортни училища се откриват, преобразуват и закриват със заповед на министъра на образованието и науката след съгласуване с министъра на младежта и спорта. Общинските спортни училища се откриват, преобразуват и закриват със заповед на министъра на образованието и науката по предложение на общинския съвет и след съгласуване с министъра на младежта и спорта.

(8) (Предишна ал. 6, доп. - ДВ, бр. 35 от 2009 г., в сила от 12.05.2009 г., изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., предишна ал. 7 - ДВ, бр. 50 от 2010 г., в сила от учебната 2011 - 2012 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) Общинските детски градини се откриват, преобразуват и закриват със заповед на кмета на общината след решение на общинския съвет. Държавните детски градини по ал. 3 се откриват, преобразуват и закриват със заповед на министъра на отбраната, съгласувано с министъра на образованието и науката.

(9) (Предишна ал. 7 - ДВ, бр. 35 от 2009 г., в сила от 12.05.2009 г., предишна ал. 8 - ДВ, бр. 50 от 2010 г., в сила от учебната 2011 - 2012 г.) Държавните и общинските детски градини, училища и обслужващи звена придобиват качество на юридически лица или прекратяват дейността си от деня на обнародването на заповедта в "Държавен вестник", освен ако в нея е посочено друго.

Чл. 11. (Изм. - ДВ, бр. 36 от 1998 г.) (1) Частни са детските градини и училищата, които се откриват или преобразуват по искане на български физически или юридически лица и не са на бюджетна издръжка.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) Лицата по ал. 1 представят в Министерството на образованието и науката определените с правилника за прилагането на закона документи.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) Частните детски градини и училища се откриват или преобразуват със заповед на министъра на образованието и науката и придобиват качество на юридически лица от деня на обнародването на заповедта в "Държавен вестник".

(4) (Доп. - ДВ, бр. 124 от 1998 г.) Частните детски градини и училища ползват частни имоти или предоставени им имоти, които са частна държавна или частна общинска собственост, или имоти, предоставени по реда на чл. 16, ал. 2 от Закона за държавната собственост, съответно по реда на Закона за общинската собственост.

(5) Предоставените по реда на ал. 4 имоти могат да се ползват само за осъществяване предмета на дейност на детската градина или училището и не могат да се пренаемат от трети лица или да се ползват за други цели.

Чл. 12. (Изм. - ДВ, бр. 36 от 1998 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) Български детски градини и училища с чуждестранно участие се откриват или преобразуват по искане на регистрирани в Република България сдружения между български и чуждестранни физически и/или юридически лица с решение на Министерския съвет по предложение на министъра на образованието и науката.

(2) Чуждестранни детски градини и училища се откриват или преобразуват по искане на

чуждестранни юридически лица в съответствие с международни спогодби и по реда на ал. 1.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) Лицата по ал. 1 и 2 представят в Министерството на образованието и науката определените с правилника за прилагане на закона документи.

(4) Детските градини и училищата по ал. 1 и 2 придобиват качество на юридически лица от деня на обнародването на решението на Министерския съвет в "Държавен вестник".

(5) (Доп. - ДВ, бр. 124 от 1998 г.) Детските градини и училищата по ал. 1 и 2 ползват частни имоти или предоставени им имоти, които са частна държавна или частна общинска собственост, или имоти, предоставени по реда на чл. 16, ал. 2 от Закона за държавната собственост, съответно по реда на Закона за общинската собственост.

(6) Предоставените по реда на ал. 5 имоти могат да се ползват само за осъществяване предмета на дейност на детската градина или училището и не могат да се пренаемат от трети лица или да се ползват за други цели.

Чл. 13. (Изм. - ДВ, бр. 36 от 1998 г.) (1) Детските градини и училищата по чл. 11 и 12 се закриват:

1. когато се установи, че не се спазват изискванията, предвидени в закона и в правилника за прилагането му;

2. при смърт на физическото лице, получило разрешение за откриване на детската градина или училището, или когато лицето е осъдено на лишаване от свобода с влязла в сила присъда за умишлено престъпление;

3. при прекратяване дейността на юридическото лице, получило разрешение за откриване на детската градина или училището.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) В случаите на ал. 1, т. 2 и 3 детската градина или училището не се закриват, ако в едномесечен срок от настъпването на посочените обстоятелства трети лица представят в Министерството на образованието и науката определените с правилника за прилагането на закона документи за продължаване на дейността им.

(3) Детските градини и училищата по ал. 1 могат да се закриват и по искане на лицата, които ги представляват.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) Учениците от закритите по ал. 1 и 3 училища могат да продължат обучението си в училища при условия и по ред, определени с наредба на министъра на образованието и науката.

(5) Актовете за закриване се издават по реда на ал. 1, 2, 3 и 4 от органа, дал разрешението за откриване на детската градина или училището, и се обнародват в "Държавен вестник".

Чл. 14. Училището и детската градина създават условия за нормалното физическо и психическо развитие на децата и учениците.

Глава втора. **ДЪРЖАВНИ ОБРАЗОВАТЕЛНИ ИЗИСКВАНИЯ**

Чл. 15. (Ал. 1 отм. - ДВ, бр. 36 от 1998 г.)

(Предишна ал. 2 - ДВ, бр. 36 от 1998 г.) Държавните образователни изисквания определят равнищата на необходимата общообразователна и професионална подготовка и създават условия за:

1. (изм. - ДВ, бр. 90 от 2002 г.) изграждане на свободна, морална и инициативна личност, която като български гражданин уважава законите, правата на другите, техния език, религия и култура;

2. задоволяване на индивидуалните интереси и потребности и придобиване на широка обща култура;

3. усвояване на основни научни понятия и принципи за интегриране на минал опит с нови знания от различни области на науката и практиката;

4. избор на варианти за подготовка и професионална квалификация според възможностите на учениците и избраното от тях училище;

5. развитие на материалната, културната и екологичната среда на детските градини, училищата и обслужващите звена.

Чл. 16. (Изм. - ДВ, бр. 36 от 1998 г.) Държавните образователни изисквания се отнасят за:

1. предучилищното възпитание и подготовка;

2. степента на образование, общообразователния минимум и учебния план;

3. учебното съдържание;

4. усвояването на книжовния български език;

5. системата за оценяване;

6. професионалното образование и обучение;

7. придобиването на квалификация по професии;

8. (изм. - ДВ, бр. 90 от 2002 г.) обучението на деца и ученици със специални образователни потребности и/или с хронични заболявания;

9. учебниците и учебните помагала;

10. документите за системата на народната просвета;

11. извънкласната и извънучилищната дейност;

12. учителската правоспособност и квалификация;

13. материално-техническата база;

14. здравното обслужване;

15. безопасните условия на възпитание, обучение и труд;

16. научното, информационното и библиотечното обслужване;

17. едногодишната издръжка на деца и ученици в държавните и общинските детски градини, училища и обслужващи звена;

18. нормирането и заплащането на труда в системата на народната просвета;

19. (нова - ДВ, бр. 90 от 2002 г.) инспектиране на системата на народната просвета.

Чл. 17. (Изм. - ДВ, бр. 36 от 1998 г.) Държавните образователни изисквания по чл. 16 се приемат, както следва:

1. по т. 2 и 6 - със закон;

2. (изм. - ДВ, бр. 90 от 2002 г.) по т. 9, 12, 13, 14, 15, 17 и 18 - с наредби на Министерския съвет;

3. (изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) по т. 7, 8 и 10 - с наредби на министъра на образованието и науката, съгласувано със съответните министерства и ведомства;

4. (изм. - ДВ, бр. 90 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) по т. 1, 3, 4, 5, 11, 16 и 19 - с наредби на министъра на образованието и науката.

Глава трета. ДЕТСКИ ГРАДИНИ

Чл. 18. (Изм. - ДВ, бр. 36 от 1998 г.) (1) Детските градини са за деца от 3-годишна възраст до постъпването им в първи клас.

(2) (Отм. - ДВ, бр. 90 от 2002 г., в сила от 2003/2004 учебна година.)

Чл. 19. (1) (Изм. - ДВ, бр. 36 от 1998 г.) Издръжката на децата в държавните и общинските детски градини се поема съответно от държавния или общинския бюджет.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 36 от 1998 г., доп. - ДВ, бр. 78 от 2010 г., в сила от учебната 2010 - 2011 г.) Родителите или настойниците заплащат такси в размери, определени от общинския съвет, в съответствие със Закона за местните данъци и такси.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 78 от 2010 г., в сила от учебната 2010 - 2011 г.) Освен таксата по ал. 2 родителите или настойниците заплащат и за дейности извън държавните образователни изисквания.

(4) (Нова - ДВ, бр. 35 от 2009 г., в сила от 12.05.2009 г., отм. - ДВ, бр. 23 от 2011 г., в сила от 22.03.2011 г.)

Чл. 20. (Изм. - ДВ, бр. 36 от 1998 г., изм. - ДВ, бр. 90 от 2002 г., в сила от 2003/2004 учебна година, изм. - ДВ, бр. 78 от 2010 г., в сила от 05.10.2010 г.) (1) Предучилищната подготовка на децата две години преди постъпването им в първи клас е задължителна, но не по-рано от годината, в която детето навършва 5-годишна възраст.

(2) Предучилищната подготовка на децата по ал. 1 се осъществява в подготвителни групи в детските градини или подготвителни групи в училищата, като родителите и настойниците не заплащат такса за обучението.

(3) Предучилищната подготовка на децата по ал. 1 се осъществява при спазване на следните изисквания:

1. осигурена среда, съобразена с възрастовите особености на децата, която създава гаранции за опазване на физическото и психическото им здраве и благополучие;

2. осигуреност с учители и помощник-възпитатели, отговарящи на изискванията за заемане на длъжността, определени в този закон и подзаконовите актове по прилагането му;

3. целодневна или полудневна организация на предучилищната подготовка, която включва и условия за отдих на децата;

4. осигурено столово хранене, организирано в съответствие с изискванията, определени в наредби на министъра на здравеопазването - при целодневна организация на предучилищната подготовка;

5. осигурен безплатен транспорт, в случаите по чл. 26, ал. 3.

(4) Предучилищната подготовка по ал. 1 се извършва при условия и по ред, определени в този закон, правилника за прилагането му и в държавното образователно изискване по чл. 16, т. 1.

(5) За деца, които не владеят добре български език, освен подготовката по ал. 1 се осигурява и обучение по български език по специализирана методика за усвояване на български език.

Чл. 20а. (Нов - ДВ, бр. 90 от 2002 г., в сила от 2003/2004 учебна година) (1) (Доп. - ДВ, бр. 35 от 2009 г., в сила от 12.05.2009 г.) Постъпването на децата в детските градини става по желание и по избор на родителите или на настойниците с изключение на случаите по чл. 10, ал. 3 и чл. 20,

ал. 1.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 78 от 2010 г., в сила от 05.10.2010 г.) В случаите по чл. 20, ал. 1 родителите или настойниците могат да избират дали предучилищната подготовка да се извършва в подготвителна група в детска градина или в училище.

(3) (Нова - ДВ, бр. 35 от 2009 г., в сила от 12.05.2009 г.) В държавните детски градини към Министерството на отбраната постъпват с предимство деца на военнослужещи и цивилни служители на Министерството на отбраната.

Чл. 21. (Изм. - ДВ, бр. 90 от 2002 г.) (1) Децата със специални образователни потребности и/или с хронични заболявания постъпват в детските градини по чл. 18.

(2) Задължение на детските градини по ал. 1 е да приемат деца със специални образователни потребности и/или с хронични заболявания.

(3) За деца със специални образователни потребности и/или с хронични заболявания могат да се създават и специални детски градини и обслужващи звена.

(4) Децата със специални образователни потребности и/или с хронични заболявания постъпват в детските градини и обслужващи звена по ал. 3, когато всички други възможности за възпитание в държавни и общински детски градини и обслужващи звена са изчерпани и при писмено изразено желание на родителите или настойниците.

Глава четвърта. УЧИЛИЩА

Чл. 22. (Изм. - ДВ, бр. 36 от 1998 г.) (1) (Нова - ДВ, бр. 90 от 2002 г.) Училищното образование осигурява обучението и възпитанието на учениците в съответствие с обществените потребности и индивидуалните им способности и очаквания за успешна реализация в гражданското общество.

(2) (Предишна ал. 1 - ДВ, бр. 90 от 2002 г.) Училищното образование според степента е основно и средно, а според съдържанието на подготовката е общо и професионално.

(3) (Предишна ал. 2 - ДВ, бр. 90 от 2002 г.) Общото образование осигурява усвояването на общообразователния минимум и, при възможност, профилирана подготовка съгласно държавните образователни изисквания.

(4) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 90 от 2002 г.) Професионалното образование осигурява усвояването на общообразователния минимум и придобиване на квалификация по професия съгласно държавните образователни изисквания.

(5) (Предишна ал. 4 - ДВ, бр. 90 от 2002 г.) Професионалното обучение осигурява придобиване на квалификация по професия съгласно държавните образователни изисквания.

Чл. 23. (Изм. - ДВ, бр. 36 от 1998 г.) (1) Основното образование се осъществява на два етапа: начален - от I до IV клас включително, и прогимназиален - от V до VIII клас включително.

(2) Завършилите началния етап на основното образование получават удостоверение за завършен IV клас.

(3) Придобиването на основно образование се удостоверява със свидетелство за завършено основно образование, което е окончателно.

(4) Свидетелство за основно образование се получава след завършен VIII клас и дава право за продължаване на образованието или за професионално обучение.

Чл. 24. (Изм. - ДВ, бр. 36 от 1998 г., изм. - ДВ, бр. 40 от 2004 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 105 от 2006 г.) Средно образование се придобива след успешно завършен XII клас и успешно положени държавни зрелостни изпити по учебни предмети или цикъл от учебни предмети, изучавани в гимназиалния етап, и се удостоверява с диплома за завършено средно образование, в която се вписва и общият успех. Дипломата е окончателна и дава право за продължаване на образованието или за професионално обучение.

(2) (Нова - ДВ, бр. 50 от 2008 г.) Държавните зрелостни изпити измерват постигнатите резултати, включващи знания, умения, отношения или компетентности, от обучението по съответния учебен предмет или цикъл от учебни предмети в задължителната подготовка в гимназиалния етап независимо от продължителността на етапа и от предвидените учебни часове за съответния учебен предмет или цикъл от учебни предмети.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 105 от 2006 г., предишна ал. 2 - ДВ, бр. 50 от 2008 г.) Държавните зрелостни изпити по ал. 1 са два, като единият от тях е по български език и литература, а вторият се определя по избор на ученика от учебните предмети "чужд език", "математика", "физика и астрономия", "биология и здравно образование", "химия и опазване на околната среда", "история и цивилизация" и "география и икономика" и предметният цикъл "философия", изучавани в часовете за задължителната общообразователна подготовка.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 41 от 2006 г., изм. - ДВ, бр. 105 от 2006 г., предишна ал. 3, изм. - ДВ, бр. 50 от 2008 г.) По свое желание ученикът може да положи и държавни зрелостни изпити по избрани от него учебни предмети или цикъл от учебни предмети по ал. 3.

(5) (Нова - ДВ, бр. 50 от 2008 г.) В дипломата за средно образование на учениците, обучаващи се при условията на международен договор, предвиждащ при завършване на средно образование полагане на изпит по официалния или един от официалните езици на държавата - страна по договора, в графата за втори задължителен държавен зрелостен изпит по тяхно желание се вписва оценката от изпита по език, положен при условията и по реда, предвидени в международния договор. Разпоредбата се прилага, в случай че езикът на държавата - страна по договора, е сред чуждите езици, по които съгласно българското законодателство може да бъде положен държавен зрелостен изпит по учебния предмет "чужд език". Разпоредбата не се прилага за изпити, които не се оценяват по начин, който позволява резултатът да бъде приравнен на действащата в системата на народната просвета в Република България система за оценяване.

(6) (Нова - ДВ, бр. 105 от 2006 г., предишна ал. 4, изм. - ДВ, бр. 50 от 2008 г.) В дипломата за средно образование на учениците, които се обучават за придобиване на професионално образование, в графата за положени държавни зрелостни изпити по ал. 4 по тяхно желание се вписва средноаритметичната оценка от оценките от държавните изпити за придобиване на професионална квалификация.

(7) (Предишна ал. 4 - ДВ, бр. 105 от 2006 г., предишна ал. 5, изм. - ДВ, бр. 50 от 2008 г.) Държавните зрелостни изпити по ал. 3 се провеждат по учебно-изпитни програми, разработени върху учебно съдържание, изучавано в задължителната подготовка, съгласно чл. 15, ал. 2 от Закона за степента на образование, общообразователния минимум и учебния план.

(8) (Изм. - ДВ, бр. 41 от 2006 г., предишна ал. 5 - ДВ, бр. 105 от 2006 г., предишна ал. 6, изм. - ДВ, бр. 50 от 2008 г.) Държавните зрелостни изпити по ал. 4 се провеждат по учебно-изпитни програми, разработени върху учебно съдържание за задължителната общообразователна подготовка.

(9) (Предишна ал. 6, изм. - ДВ, бр. 105 от 2006 г., предишна ал. 7, изм. - ДВ, бр. 50 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) Учебно-изпитните програми по ал. 7 и 8 се приемат с наредба на министъра на образованието и науката.

(10) (Нова - ДВ, бр. 41 от 2006 г., предишна ал. 7 - ДВ, бр. 105 от 2006 г., предишна ал. 8 -

ДВ, бр. 50 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) За провеждането на държавните зрелостни изпити министърът на образованието и науката утвърждава със заповед примерни изпитни материали, които се публикуват на официалната страница на Министерството на образованието и науката в Интернет.

(11) (Нова - ДВ, бр. 41 от 2006 г., предишна ал. 8 - ДВ, бр. 105 от 2006 г., предишна ал. 9 - ДВ, бр. 50 от 2008 г.) Държавните зрелостни изпити по всеки учебен предмет се оценяват от национална комисия, която включва учители и преподаватели от висшите училища.

(12) (Предишна ал. 7, доп. - ДВ, бр. 41 от 2006 г., предишна ал. 9 - ДВ, бр. 105 от 2006 г., предишна ал. 10, изм. - ДВ, бр. 50 от 2008 г.) Държавните зрелостни изпити се полагат при спазване на действащите юридически актове, уреждащи държавните зрелостни изпити, към момента на явяването без ограничения за възраст и брой изпитни сесии. Оценките от държавните зрелостни изпити се формират с точност до 0,01.

(13) (Предишна ал. 8 - ДВ, бр. 41 от 2006 г., предишна ал. 10 - ДВ, бр. 105 от 2006 г., предишна ал. 11 - ДВ, бр. 50 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) Условието и редът за организацията и провеждането на държавните зрелостни изпити се определят с наредба на министъра на образованието и науката.

(14) (Предишна ал. 9 - ДВ, бр. 41 от 2006 г., предишна ал. 11 - ДВ, бр. 105 от 2006 г., предишна ал. 12, доп. - ДВ, бр. 50 от 2008 г.) Ученик, завършил успешно XII клас, който не се е явил или не е положил успешно държавните зрелостни изпити по ал. 3, по свое желание получава удостоверение по чл. 7, ал. 5 от Закона за степента на образование, общообразователния минимум и учебния план.

(15) (Предишна ал. 10 - ДВ, бр. 41 от 2006 г., предишна ал. 12 - ДВ, бр. 105 от 2006 г., предишна ал. 13 - ДВ, бр. 50 от 2008 г.) В училищата не може повторно да се придобива образование от една и съща степен.

(16) (Предишна ал. 11, изм. - ДВ, бр. 41 от 2006 г., предишна ал. 13, изм. - ДВ, бр. 105 от 2006 г., предишна ал. 14, изм. - ДВ, бр. 50 от 2008 г.) Редът за изчисляване на общия успех по ал. 1 се определя с наредба по чл. 16, т. 10.

Чл. 25. (Изм. - ДВ, бр. 36 от 1998 г.) (1) Придобиването на професионално образование се удостоверява със:

1. диплома по чл. 24, ал. 1;
2. свидетелство за професионална квалификация, което се получава след завършена професионална подготовка;
3. свидетелство за правоспособност, издавано за професии, упражняването на които изисква правоспособност.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 90 от 2002 г.) Завършено професионално обучение по чл. 22, ал. 5 се удостоверява със:

1. свидетелство по чл. 23, ал. 4;
2. свидетелство за професионална квалификация;
3. свидетелство за правоспособност, издавано за професии, упражняването на които изисква правоспособност;
4. удостоверение за професионално обучение.

(3) Документите по ал. 2, т. 2, 3, и 4 не дават право за продължаване на образованието.

(4) Документите по ал. 1 и 2 се издават само от училище, освен ако със закон е предвиден друг компетентен орган.

Чл. 26. (Изм. - ДВ, бр. 36 от 1998 г.) (1) Училищата са:

1. начални - от I до IV клас включително;
2. прогимназиални - от V до VIII клас включително;
3. основни - от I до VIII клас включително;
4. гимназии - от IX до XII клас включително;
5. (изм. - ДВ, бр. 67 от 1999 г.) профилирани гимназии;
6. средни общообразователни - от I до XII клас включително;
7. (изм. - ДВ, бр. 68 от 1999 г., изм. - ДВ, бр. 36 от 2009 г., в сила от учебната 2009 - 2010 г.) професионални гимназии - от VIII или IX клас до XII клас включително;
8. (изм. - ДВ, бр. 68 от 1999 г.) професионални-от VII или VIII клас с продължителност на обучението до три години, от IX клас-с продължителност на обучението до четири години, и професионални колежи след завършено средно образование-с продължителност на обучението до две години;
9. спортни;
10. по изкуствата;
11. специални;
12. (нова - ДВ, бр. 41 от 2006 г.) по културата.

(2) Учениците могат да се преместват от едно училище в друго при условия и по ред, определени в правилника за прилагане на закона.

(3) (Нова - ДВ, бр. 78 от 2010 г., в сила от учебната 2010 - 2011 г.) На децата и учениците, които подлежат на задължителна подготовка или задължително обучение в населено място, в което няма детска градина или училище, осъществяващи предучилищна подготовка в съответната подготвителна група или обучение в съответния клас, се осигурява безплатен транспорт до детска градина или училище в най-близкото населено място на територията на общината или на съседна община.

(4) (Нова - ДВ, бр. 90 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 105 от 2005 г., в сила от 01.01.2006 г., предишна ал. 3, изм. - ДВ, бр. 78 от 2010 г., в сила от учебната 2010 - 2011 г.) На учениците до 16-годишна възраст в населено място, в което няма училище, се осигурява безплатен транспорт и/или общежитие в средищно училище в най-близкото населено място на територията на общината или на съседна община, когато с това се намалява времето за пътуване и/или разходите за тази цел.

(5) (Нова - ДВ, бр. 50 от 2008 г., предишна ал. 4, изм. - ДВ, бр. 78 от 2010 г., в сила от учебната 2010 - 2011 г.) На пътуващите ученици от I до VIII клас, които се обучават в средишните училища по ал. 4, се осигурява целодневна организация на учебния ден и столово хранене, финансовите средства за които се определят в съответствие с финансовите правила по § 6в, ал. 5. Столовото хранене се организира в съответствие с изискванията, определени в наредби на министъра на здравеопазването.

(6) (Нова - ДВ, бр. 114 от 2003 г., предишна ал. 4, доп. - ДВ, бр. 50 от 2008 г., предишна ал. 5, изм. - ДВ, бр. 78 от 2010 г., в сила от учебната 2010 - 2011 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 2011 г., в сила от 01.01.2012 г.) Средствата за транспортни разходи по ал. 3 и 4 и за разходите за целодневна организация на учебния ден и за столово хранене по ал. 5 се осигуряват целево от централния бюджет и/или европейски фондове и програми и се предоставят въз основа на нормативи, утвърдени от Министерския съвет с постановлението за изпълнението на държавния бюджет.

Чл. 26а. (Нов - ДВ, бр. 40 от 2004 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 105 от 2006 г., изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) Учениците се приемат в VIII клас в държавните и общинските училища по чл. 26, ал. 1, т. 5 и 7, както и в профилирани паралелки в училищата по чл. 26, ал. 1, т. 6, за обучение с интензивно изучаване на

чужд език след завършен VII клас и проверка на възможностите им, чрез изпити под формата на тест, при условия и по ред, определени с наредба на министъра на образованието и науката. С наредбата могат да се предвидят и допълнителни условия и ред за приемане в определени профили, специалности от професии и училища, включително изпит за проверка на способностите.

(2) Учениците могат да се приемат в IX клас в държавните и общинските училища по чл. 26, ал. 1, т. 4, 5, 6, 7 и 8 след завършен VIII клас и проверка на възможностите им и/или по документи при условия и по ред, определени с наредбата по ал. 1.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 103 от 2005 г., изм. - ДВ, бр. 41 от 2006 г., изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. - ДВ, бр. 50 от 2010 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) Учениците се приемат в V, VI, VII или VIII клас в държавните и общинските училища по чл. 26, ал. 1, т. 9 след проверка на възможностите им при условия и по ред, определени с наредба на министъра на младежта и спорта съгласувано с министъра на образованието и науката.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 2005 г., изм. - ДВ, бр. 94 от 2005 г., в сила от 25.11.2005 г., изм. - ДВ, бр. 41 от 2006 г., изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) Учениците се приемат в I, V, VIII или в IX клас в държавните и общинските училища по чл. 26, ал. 1, т. 10 след проверка на възможностите им при условия и по ред, определени с наредба на министъра на образованието и науката и министъра на културата.

(5) (Нова - ДВ, бр. 41 от 2006 г.) Учениците се приемат в I и VIII клас в училищата по чл. 26, ал. 1, т. 12 след проверка на възможностите им при условия и по ред, определени с наредба на министъра на културата.

(6) (Нова - ДВ, бр. 41 от 2006 г., изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) Учениците се приемат в V и VIII клас в държавните и общинските училища по чл. 26, ал. 1, т. 5 с профил "природо-математически" и "хуманитарен" след проверка на възможностите им при условия и по ред, определени с наредба на министъра на образованието и науката.

(7) (Нова - ДВ, бр. 41 от 2006 г.) Условията и редът за проверка на възможностите на учениците не могат да се изменят по-късно от началото на съответната учебна година.

Чл. 27. (Изм. - ДВ, бр. 90 от 2002 г.) (1) Децата със специални образователни потребности и/или с хронични заболявания се обучават интегрирано в училищата по чл. 26, ал. 1, т. 1 - 10.

(2) Задължение на училищата по ал. 1 е да приемат деца със специални образователни потребности и/или с хронични заболявания.

(3) За деца със специални образователни потребности и/или с хронични заболявания могат да се създават и специални училища и обслужващи звена.

(4) Децата със специални образователни потребности и/или с хронични заболявания постъпват в училищата и обслужващите звена по ал. 3, когато всички други възможности за обучение и възпитание в държавни и общински училища са изчерпани и при писмено изразено желание на родителите или настойниците.

Чл. 28. (1) (Изм. - ДВ, бр. 90 от 2002 г.) Специалните училища за деца със специални образователни потребности и/или с хронични заболявания са от интернатен и полуинтернатен тип.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 36 от 1998 г., изм. - ДВ, бр. 90 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) В училищата по ал. 1 децата се приемат по ред, определен от Министерството на образованието и науката съгласувано с компетентните държавни органи и общинските съвети.

(3) За лишените от свобода с незавършено средно образование се организира обучение.

Чл. 29. За лица, навършили 16-годишна възраст, се откриват и вечерни (сменни) училища.

Чл. 30. (1) (Изм. - ДВ, бр. 36 от 1998 г., изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) Религиозните институции в страната с разрешение на министъра на образованието и науката могат да откриват духовни училища за свои ритуални нужди за деца, завършили основно образование.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 36 от 1998 г., изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) Образованието, получено в духовните училища, се приравнява към светското от Министерството на образованието и науката, ако са спазени държавните образователни изисквания за съответната степен на образование.

Чл. 31. (1) (Предишен текст на чл. 31 - ДВ, бр. 84 от 2013 г., в сила от 27.09.2013 г.)
Формите на обучение са:

1. дневна;
2. вечерна;
3. задочна;
4. кореспондентска;
5. индивидуална;
6. самостоятелна;
7. (нова - ДВ, бр. 36 от 1998 г.) дистанционна;
8. (нова - ДВ, бр. 84 от 2013 г., в сила от 27.09.2013 г.) комбинирана;
9. (нова - ДВ, бр. 61 от 2014 г.) обучение чрез работа (дуално обучение).

(2) (Нова - ДВ, бр. 84 от 2013 г., в сила от 27.09.2013 г.) Формата на обучение по ал. 1, т. 8 се организира при условия и по ред, определени в правилника за прилагането на закона, за ученици със специални образователни потребности, които се обучават по индивидуални образователни програми, изготвени в съответствие с държавното образователно изискване по чл. 16, т. 8, съобразно индивидуалните им възможности и потребности.

(3) (Нова - ДВ, бр. 61 от 2014 г.) Формата на обучение по ал. 1, т. 9 се организира при условия и по ред, определени в държавното образователно изискване по чл. 16, ал. 1, т. 6, за ученици, навършили 16 години, които се обучават за придобиване на професионална квалификация.

Чл. 32. (1) За професии и специалности, които се упражняват във вредни и опасни условия на труд, практическото обучение започва след навършване на 15-годишна възраст.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 36 от 1998 г., изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) Министерството на здравеопазването и Министерството на образованието и науката определят специфичните изисквания за практическото обучение на учениците по ал. 1.

Чл. 33. В съответствие с интересите и способностите на децата и учениците в областта на изкуството, науката, техниката, производството и спорта в свободното им време се организират дейности в училищата и в обслужващи системата на народната просвета звена.

Чл. 33а. (Нов - ДВ, бр. 36 от 1998 г.) (1) Обслужващите звена са:

1. научно-информационни;
2. извънучилищни педагогически учреждения;
3. за управление на международни програми;
4. за организиран отдих и спорт;
5. (отм. - ДВ, бр. 105 от 2006 г., в сила от 01.01.2007 г.)
6. (нова - ДВ, бр. 90 от 2002 г.) за оперативно управление и финансово осигуряване на

системата на народната просвета.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) Обслужващите звена организират дейността си съгласно правилници, утвърдени от министъра на образованието и науката.

Глава пета.

ФИНАНСИРАНЕ, УПРАВЛЕНИЕ И РЕСУРСНО ОСИГУРЯВАНЕ (ЗАГЛ. ИЗМ. - ДВ, БР. 102 ОТ 2012 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2013 Г.)

Чл. 34. (1) (Нова - ДВ, бр. 41 от 2006 г.) Народното събрание приема Национална програма за развитие на училищното образование и предучилищното възпитание и подготовка по предложение на Министерския съвет.

(2) (Нова - ДВ, бр. 41 от 2006 г.) Програмата по ал. 1 съдържа националните приоритети и цели за развитие на училищното образование и предучилищното възпитание и подготовка, както и мерките за тяхното реализиране.

(3) (Предишна ал. 1 - ДВ, бр. 41 от 2006 г.) Държавната политика в областта на просветата се осъществява от Министерския съвет.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 36 от 1998 г., изм. - ДВ, бр. 90 от 2002 г., предишна ал. 2 - ДВ, бр. 41 от 2006 г., изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) Министърът на образованието и науката е специализиран орган за управление на системата на народната просвета.

Чл. 35. (Изм. - ДВ, бр. 90 от 2002 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) Министърът на образованието и науката упражнява контрол върху дейността на всички видове детски градини, училища, обслужващи звена и степени на образование.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) Регионалните инспекторати по образованието са териториални администрации към министъра на образованието и науката за управление и контрол на системата на народната просвета.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) Регионалните инспекторати по образованието са юридически лица. Устройството, функциите и общините, на чиято територия те осъществяват дейността си, се определят с правилник на министъра на образованието и науката.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) Началниците на регионалните инспекторати по образованието са държавни служители, които се назначават въз основа на конкурс и се освобождават от министъра на образованието и науката.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) Министърът на образованието и науката назначава въз основа на конкурс и освобождава от длъжност експертите-държавни служители в регионалните инспекторати по образованието.

Чл. 36. (1) (Изм. - ДВ, бр. 36 от 1998 г., предишен текст на чл. 36, доп. - ДВ, бр. 90 от 2002 г.) Общините осигуряват и контролират:

1. (изм. - ДВ, бр. 78 от 2010 г., в сила от учебната 2010 - 2011 г.) задължителната предучилищна подготовка на децата и задължителното училищно обучение на учениците до 16-годишна възраст;

2. (доп. - ДВ, бр. 90 от 2002 г.) здравното обслужване и сигурността на детските градини и училищата, на децата и учениците като разкриват здравни кабинети за извънболнична медицинска помощ;

3. (доп. - ДВ, бр. 36 от 1998 г.) средства за издръжката, изграждането, обзавеждането и основния ремонт на училищата и детските градини и обслужващите звена;

4. (нова - ДВ, бр. 36 от 1998 г.) средствата за изпълнение на държавните образователни изисквания по чл. 16, т. 17 и 18, както и за финансовото осигуряване на всички раздели на учебния план за общинските детски градини, училища и обслужващи звена;

5. (предишна т. 4 - ДВ, бр. 36 от 1998 г., доп. - ДВ, бр. 90 от 2002 г., доп. - ДВ, бр. 50 от 2008 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 78 от 2010 г., в сила от учебната 2010 - 2011 г.) условия за столово хранене, организирано в съответствие с изискванията, определени в наредби на министъра на здравеопазването, за общежития, отдих, спортна база и транспорт за децата, учениците и учителите, както и безплатен транспорт по чл. 26, ал. 3 и 4 и целодневна организация на учебния ден и столово хранене по чл. 26, ал. 5;

6. (предишна т. 5 - ДВ, бр. 36 от 1998 г.) стипендии и специални помощи на ученици.

(2) (Нова - ДВ, бр. 90 от 2002 г.) Кметовете на общини упражняват контрол върху начина на изразходване на предоставените средства на общинските детски градини, училища и обслужващи звена.

Чл. 37. (1) Училището, детската градина и обслужващото звено се управляват от директор.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 36 от 1998 г.) Директорите на детските градини, училищата и обслужващите звена трябва да имат диплома за завършена степен на висшето образование - "бакалавър" или "магистър", а директорите на детските градини и училищата - и учителски стаж.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 36 от 1998 г., доп. - ДВ, бр. 35 от 2009 г., в сила от 12.05.2009 г., изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. - ДВ, бр. 50 от 2010 г., в сила от учебната 2011 - 2012 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) Министърът на образованието и науката сключва и прекратява трудовите договори с директорите на държавните детски градини, училища и обслужващи звена, на държавните спортни училища - министърът на младежта и спорта, и на детските градини по чл. 10, ал. 3 - министърът на отбраната.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 36 от 1998 г., изм. - ДВ, бр. 90 от 2002 г.) Началникът на регионалния инспекторат по образованието сключва и прекратява трудовите договори с директорите на общинските училища и обслужващи звена.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 36 от 1998 г.) Кметът на общината сключва и прекратява трудовите договори с директорите на общинските детски градини.

(6) (Изм. - ДВ, бр. 36 от 1998 г.) Длъжността директор на държавните и общинските детски градини, училища и обслужващи звена се заема въз основа на конкурс, проведен по реда

на Кодекса на труда от органите по ал. 3, 4 или 5.

(7) (Нова - ДВ, бр. 90 от 2002 г.) За длъжностите по ал. 4 в комисията за провеждане на конкурса се включват представители на общинската администрация, определени от кмета на общината.

(8) (Изм. - ДВ, бр. 36 от 1998 г., предишна ал. 7, изм. - ДВ, бр. 90 от 2002 г., доп. - ДВ, бр. 35 от 2009 г., в сила от 12.05.2009 г., изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., доп. - ДВ, бр. 50 от 2010 г., в сила от учебната 2011 - 2012 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) Административните актове на директорите на държавните детски градини, училища и обслужващи звена могат да се отменят от министъра на образованието и науката, на директорите на държавните спортни училища - от министъра на младежта и спорта, на директорите на държавните детски градини по чл. 10, ал. 3 - от министъра на отбраната, на директорите на общинските училища и обслужващи звена - от началника на регионалния инспекторат по образованието, а на директорите на общинските детски градини - от кмета на общината.

(Ал. 8 отм. - ДВ, бр. 36 от 1998 г.)

Чл. 38. (1) Педагогическият съвет е специализиран орган, който обсъжда и решава основни педагогически въпроси.

(2) (Отм. - ДВ, бр. 36 от 1998 г.)

(3) (Изм. - ДВ, бр. 36 от 1998 г.) Съставът и функциите на педагогическия съвет се определят с Правилника за прилагане на Закона за народната просвета и правилниците на училищата.

(4) (Нова - ДВ, бр. 36 от 1998 г., отм. - ДВ, бр. 90 от 2002 г.)

Чл. 39. (1) Учител (възпитател) може да бъде гражданин, който има учителска правоспособност.

(2) Подготовката на учителите се извършва в системата на висшето образование.

(3) Професионалната подготовка на учениците може да се извършва и от лица с образование по съответната специалност.

(4) На учителите и на директорите се осигуряват условия за повишаване на квалификацията им.

Чл. 40. (1) (Изм. - ДВ, бр. 90 от 2002 г.) Учителите (възпитателите), директорите и помощник-директорите в държавните и общинските училища, детски градини и обслужващи звена осъществяват обучение и/или възпитание на деца и ученици в съответствие с този закон и нормативните актове по неговото прилагане.

(2) Трудовите договори с помощник-директорите, с учителите и служителите се сключват съответно от директора на училището, на детската градина или на обслужващото звено.

(3) Възникването, изменението и прекратяването на трудовите правоотношения по ал. 2 стават по реда, определен от Кодекса на труда.

(4) (Нова - ДВ, бр. 36 от 1998 г., изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) Длъжностите директор, помощник-директор, учител (възпитател) могат да се заемат само от лица, които не са осъдени на лишаване от свобода с влязла в сила присъда за умишлено престъпление, не са лишени от право да упражняват професията си и не страдат от заболявания и отклонения, които застрашават живота или здравето на децата и учениците, определени с наредба на министъра на образованието и науката, съгласувано с министъра на здравеопазването.

(5) (Нова - ДВ, бр. 36 от 1998 г.) На учителите се дължи почит и уважение от учениците, административните органи и обществеността. Накърняването на достойнството и авторитета на учителите е недопустимо.

(6) (Нова - ДВ, бр. 41 от 2006 г., изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) Учители, постигнали високи резултати при обучението и възпитанието на учениците, се поощряват с грамоти и с награди при условията и по реда на наредба, издадена от министъра на образованието и науката съгласувано с министъра на финансите.

(7) (Нова - ДВ, бр. 41 от 2006 г.) Директори, постигнали високи резултати при управлението на училището, се поощряват с грамоти и с награди при условията и по реда на наредбата по ал. 6.

Чл. 40а. (Нов - ДВ, бр. 50 от 2008 г.) (1) Учителите нямат право да предоставят образователни услуги срещу заплащане при наличие на конфликт на интереси.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) Директорите, помощник-директорите, началниците и служителите в регионалните инспекторати по образованието, служителите в Министерството на образованието и науката, както и общинските служители в обслужващите звена нямат право да предоставят образователни услуги срещу заплащане.

(3) В едномесечен срок от началото на всяка учебна година лицата по ал. 1 подават писмена декларация пред директора на училището относно обстоятелството дали през предходната учебна година са предоставяли образователни услуги срещу заплащане, както и относно липсата на конфликт на интереси.

(4) При установяване на конфликт на интереси, както и в случай на неподаване на декларация по ал. 3 или на подаване на декларация с невярно съдържание, лицата по ал. 1 носят дисциплинарна отговорност по реда на Кодекса на труда.

(5) При установяване на нарушение по ал. 2 лицата носят дисциплинарна отговорност по реда на Кодекса на труда, съответно по реда на Закона за държавния служител.

Чл. 40б. (Нов - ДВ, бр. 99 от 2011 г., в сила от 01.01.2012 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) При изпълнение на служебните задължения лицата от педагогическия персонал в детските градини, училищата и обслужващите звена имат право на представително облекло за всяка календарна година при условия и по ред, определени в наредба на министъра на образованието и науката, съгласувано с министъра на финансите.

(2) Средствата за представителното облекло на педагогическия персонал се осигуряват от съответния бюджет на детската градина, училището или обслужващото звено.

Чл. 40в. (Нов - ДВ, бр. 109 от 2013 г., в сила от 01.01.2014 г.) Лицата от педагогическия персонал имат право на възстановяване на част от извършените от тях разходи за транспорт от местоживеенето им до местоработата в друго населено място и обратно при условия и по ред, определени в наредба на министъра на образованието и науката, съгласувано с министъра на финансите.

Чл. 41. Средствата за издръжка и развитие на просветата се определят с държавния бюджет, приет от Народното събрание, и с бюджетите на общините.

Чл. 41а. (Нов - ДВ, бр. 102 от 2012 г., в сила от 01.01.2013 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 109 от 2013 г., в сила от 01.01.2014 г.) Средствата от държавния бюджет за дейностите по възпитанието, подготовката и обучението на деца и ученици в държавните и общинските училища, детски градини и обслужващи звена в системата на народната просвета се определят по първостепенните разпоредители с бюджет на базата на единни разходни стандарти за едно дете и един ученик, одобрени с акт на Министерския съвет.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 109 от 2013 г., в сила от 01.01.2014 г.) Първостепенните разпоредители с бюджет разпределят средствата, получени по единни разходни стандарти, между училищата, детските градини и обслужващите звена въз основа на формули за всяка отделна дейност.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 109 от 2013 г., в сила от 01.01.2014 г.) Първостепенният разпоредител с бюджет утвърждава формулите по ал. 2 в срок до 28 февруари на текущата година след обсъждане с директорите на детските градини, училищата и обслужващите звена от съответната дейност. Утвърдените формули се прилагат от началото на бюджетната година и не могат да бъдат променяни до края ѝ.

(4) Основни компоненти на всяка формула по ал. 2 са единният разходен стандарт и броят на децата и учениците в детските градини, училищата и обслужващите звена за съответната дейност. Допълнителни компоненти на формулата могат да бъдат обективни географски, демографски и инфраструктурни показатели, определящи различия в разходите за едно дете или един ученик, или показатели, отразяващи националната и общинската образователна политика. Не могат да бъдат компоненти на формулите по ал. 2 числеността на персонала и броят на групите и паралелките.

(5) Средствата по ал. 2 за всяка дейност се разпределят:

1. не по-малко от 80 на сто - на базата на основните компоненти на формулата;
2. останалите до 20 на сто - въз основа на допълнителни компоненти на формулата.

(6) (Нова - ДВ, бр. 109 от 2013 г., в сила от 01.01.2014 г.) Първостепенните разпоредители с бюджет, финансиращи училища, детски градини и обслужващи звена като част от допълнителните компоненти на формулата за съответната дейност, задължително определят добавка за условно-постоянни разходи в минимален размер, определян ежегодно с постановлението за изпълнението на държавния бюджет.

(7) (Предишна ал. 6, изм. - ДВ, бр. 109 от 2013 г., в сила от 01.01.2014 г.) Първостепенните разпоредители с бюджет, финансиращи училища, детски градини и обслужващи звена, като част от допълнителните компоненти на формулата за съответната дейност могат да предвидят резерв за нерегулярни разходи в размер до 3 на сто от средствата по съответната дейност. Неразпределените към 15 ноември на текущата година средства от резерва се предоставят на училищата, детските градини и обслужващите звена по съответната дейност, като се разпределят пропорционално на броя на децата и учениците.

(8) (Предишна ал. 7, изм. - ДВ, бр. 109 от 2013 г., в сила от 01.01.2014 г.) Първостепенните разпоредители с бюджет като част от допълнителните компоненти на формулите могат да предвидят средства в размер до 0,5 на сто за финансиране на логопедични кабинети.

(9) (Предишна ал. 8, изм. - ДВ, бр. 109 от 2013 г., в сила от 01.01.2014 г.) Като част от формулите за разпределение на средствата първостепенните разпоредители с бюджет утвърждават и:

1. условията и реда за разпределение на средствата по отделните допълнителни компоненти, включени в съответната формула, в т.ч. резерва;
2. правила за промени в разпределението на средствата между училища, детски градини и обслужващи звена при изменение на броя на децата и учениците или на стойностите по някой

от другите компоненти на формулата, въз основа на които се разпределят средствата.

(10) (Предишна ал. 9, изм. - ДВ, бр. 109 от 2013 г., в сила от 01.01.2014 г.) Освен средствата по ал. 2 първостепенните разпоредители с бюджет включват в бюджетите на училищата за съответната бюджетна година и разходи за сметка на:

1. установеното към края на предходната година превишение на постъпленията над плащанията по бюджета на съответното училище;
2. собствените приходи на училището;
3. (изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) допълнителното финансиране за маломерни и слети паралелки, определено като размер с акт на министъра на образованието и науката;
4. (изм. - ДВ, бр. 109 от 2013 г., в сила от 01.01.2014 г.) дължимите към бюджета на училището средства, непреведени от първостепенния разпоредител с бюджет към 31 декември на предходната година.

(11) (Изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г., предишна ал. 10, изм. - ДВ, бр. 109 от 2013 г., в сила от 01.01.2014 г.) Средствата по ал. 10, т. 1 за държавните училища, финансирани по единните разходни стандарти, се предоставят от бюджета на Министерството на образованието и науката в срок до 31 март на текущата година.

(12) (Предишна ал. 11, изм. - ДВ, бр. 109 от 2013 г., в сила от 01.01.2014 г.) Първостепенният разпоредител с бюджет не утвърждава формули за дейности, по които получател на средства е само едно училище, детска градина или обслужващо звено.

(13) (Предишна ал. 12 - ДВ, бр. 109 от 2013 г., в сила от 01.01.2014 г.) Освен средствата по ал. 1 допълнително финансиране за дейностите по обучението на ученици в задължителна училищна възраст получават защитени училища, определени съгласно § 6е от допълнителните разпоредби.

(14) (Изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г., предишна ал. 13, изм. - ДВ, бр. 109 от 2013 г., в сила от 01.01.2014 г.) До 31 януари на текущата година Министерството на образованието и науката публикува на интернет страницата си информация по видове единни разходни стандарти и цели средства по първостепенни разпоредители с бюджет за:

1. броя на децата и учениците към 1 януари на текущата година съгласно информационната система на министерството "АдминМ";
2. (изм. - ДВ, бр. 109 от 2013 г., в сила от 01.01.2014 г.) броя на децата и учениците, по които са разчетени средствата за образование, получени от първостепенните разпоредители с бюджет съгласно закона за държавния бюджет за съответната година.

Чл. 41б. (Нов - ДВ, бр. 102 от 2012 г., в сила от 01.01.2013 г.) (1) Училищата в системата на народната просвета прилагат система на делегиран бюджет, която дава право на директора на училището:

1. (изм. - ДВ, бр. 109 от 2013 г., в сила от 01.01.2014 г.) на второстепенен разпоредител с бюджет, а в общините с районно деление - второстепенен или третостепенен разпоредител с бюджет по решение на кмета на общината, при условие че второстепенен разпоредител с бюджет е кметът на район;
2. (изм. - ДВ, бр. 109 от 2013 г., в сила от 01.01.2014 г.) да извършва компенсирани промени по плана на приходите и разходите, в т.ч. и между дейности, като уведомява първостепенния разпоредител с бюджет за това;
3. да се разпорежда със средствата на училището;
4. да определя индивидуалните възнаграждения, преподавателската натовареност и броя на учениците в групи и паралелки съобразно нормите, определени в подзаконовите нормативни актове;

5. самостоятелно да определя числеността на персонала, осигурявайки прилагането на учебния план и съобразно утвърдения бюджет на училището.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 109 от 2013 г., изм. - ДВ, бр. 109 от 2013 г., в сила от 01.01.2014 г.) Първостепенните разпоредители с бюджет делегират права на директорите на училищата да реализират собствени приходи, включително приходи от собственост. По изключение първостепенният разпоредител с бюджет може да не делегира приходи от собственост, когато имотът е относително териториално обособена единица, която има самостоятелно отчитане на разходите и не представлява част от присъщата за училището дейност.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) По предложение на министъра на образованието и науката и на министъра на финансите съгласувано с Националното сдружение на общините в Република България Министерският съвет може да одобри допълнителни изисквания, на които трябва да отговарят системите на делегираните бюджети.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 109 от 2013 г., в сила от 01.01.2014 г.) Първостепенните разпоредители с бюджет не могат да финансират разходи на звена извън системата на народната просвета за сметка на средствата, които са получили по единни разходни стандарти.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г., изм. - ДВ, бр. 109 от 2013 г., в сила от 01.01.2014 г.) Министърът на финансите по предложение на министъра на образованието и науката може да намали със съответната сума на неизпълнението размера на трансфера от централния бюджет към бюджета на първостепенния разпоредител с бюджет при:

1. установени случаи на невъзстановяване превишението на постъпленията над плащанията по бюджетите на държавни и общински училища, детски градини и обслужващи звена;

2. неизпълнение на целеви средства и/или на делегирани средства с източник единни разходни стандарти;

3. невъзстановяване на собствени приходи на училищата, детските градини и обслужващите звена.

(6) (Изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г., изм. - ДВ, бр. 109 от 2013 г., в сила от 01.01.2014 г.) Министърът на финансите по предложение на министъра на образованието и науката може да предостави по бюджета на училището, детската градина или обслужващото звено, което не е получило дължимия трансфер от първостепенния разпоредител с бюджет, освободените в резултат на прилагането на ал. 5 средства. Средствата се предоставят като трансфер чрез бюджета на Министерството на образованието и науката.

(7) (Изм. - ДВ, бр. 109 от 2013 г., в сила от 01.01.2014 г.) По решение на първостепенните разпоредители с бюджет детските градини и обслужващите звена могат да прилагат системата на делегирани бюджети при спазване на условията на ал. 1 и 2.

Чл. 42. (1) (Изм. - ДВ, бр. 36 от 1998 г., изм. - ДВ, бр. 90 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) Издръжката за всяка година на дете и на ученик в държавните и общинските детски градини, училища и обслужващи звена се определя от Министерството на образованието и науката, съгласувано с Министерството на финансите, в съответствие с държавното образователно изискване по чл. 16, т. 8 и 17.

(2) (Нова - ДВ, бр. 50 от 2008 г.) Защитените училища получават допълнително финансиране, определено по реда на § 6е, ал. 6, което осигурява протичането на пълноценен учебен процес.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 36 от 1998 г., предишна ал. 2 - ДВ, бр. 50 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) След утвърждаване на средствата по чл. 41 Министерството на образованието и науката отделя

бюджетните средства за капиталовложения, за субсидиране на научни изследвания в областта на образованието и за квалификация на учителите и директорите.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 36 от 1998 г., предишна ал. 3 - ДВ, бр. 50 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) Министерството на образованието и науката и Министерството на финансите одобряват нормативите и осигуряват регулаторите и другите икономически условия за осъществяване на дейностите в системата на народната просвета.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 36 от 1998 г., предишна ал. 4 - ДВ, бр. 50 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) Средствата за издръжка и за работна заплата се посочват на отделен ред за просветата в бюджета на общините и на Министерството на образованието и науката.

(6) (Изм. - ДВ, бр. 36 от 1998 г., предишна ал. 5 - ДВ, бр. 50 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) Министърът на образованието и науката осъществява контрол по разходването на средствата за работна заплата и издръжка.

(7) (Нова - ДВ, бр. 36 от 1998 г., предишна ал. 6 - ДВ, бр. 50 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) Професиите и специалностите, които се придобиват в училищата, се определят по списък, утвърден от министъра на образованието и науката, съгласувано със съответните министри и ръководители на ведомства.

Чл. 43. (1) (Предишен текст на чл. 43, изм. - ДВ, бр. 36 от 1998 г., изм. - ДВ, бр. 90 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) Министерството на образованието и науката създава условия за издирване и обучение на даровити деца и създава поименни фондове за стипендии за даровити деца и фондове за стипендии за деца с хронични заболявания и за деца със специални образователни потребности.

(2) (Нова - ДВ, бр. 36 от 1998 г., изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) Министерството на образованието и науката осигурява допълнителни образователни възможности за ученици, застрашени от отпадане от училище.

Чл. 44. (1) (Изм. - ДВ, бр. 36 от 1998 г., изм. - ДВ, бр. 90 от 2002 г.) Средствата за издръжка и развитие на материално-техническата база на детските градини, училищата и обслужващите звена се осигуряват от държавния бюджет, от бюджетите на общините, от източници, предвидени в други закони и актове на Министерския съвет, и от собствени приходи.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 36 от 1998 г., изм. - ДВ, бр. 90 от 2002 г.) Собствените приходи се набират от:

1. наем от имоти-държавна или общинска собственост;
2. наем от учебна и спортна база, машини и съоръжения-собственост на детската градина, училището или обслужващото звено;
3. земеделски земи и гори;
4. реализация на поименни компенсационни бонове и компенсаторни записи;
5. реализация на продукция и услуги от практическо обучение;
6. (изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) квалификационна и творческа дейност, образователни и други услуги, определени с наредба на министъра на образованието и науката;

7. дарения, завещания, такси и други източници.

(3) (Нова - ДВ, бр. 90 от 2002 г.) Директорите на държавните и общинските детски градини, училища и обслужващите звена съставят бюджет.

(4) (Нова - ДВ, бр. 36 от 1998 г., предишна ал. 3 - ДВ, бр. 90 от 2002 г.) Средствата по ал. 1 и 2 могат да се разходват само за целите на детската градина, училището и обслужващото звено, които са ги придобили.

(5) (Нова - ДВ, бр. 36 от 1998 г., предишна ал. 4 - ДВ, бр. 90 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) За дейности извън държавните образователни изисквания в държавните и общинските училища и обслужващи звена, както и за професионалното обучение след завършено средно образование се заплащат такси при условия и по ред, определени със заповед на министъра на образованието и науката.

(6) (Предишна ал. 3, изм. - ДВ, бр. 36 от 1998 г., предишна ал. 5 - ДВ, бр. 90 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) Дейността на звената в системата на народната просвета се осъществява по специфични икономически правила, утвърдени от министъра на образованието и науката съгласувано с министъра на финансите.

(7) (Нова - ДВ, бр. 36 от 1998 г., предишна ал. 6, доп. - ДВ, бр. 90 от 2002 г.) Средствата от държавния бюджет и от бюджетите на общините се предоставят на училищата, детските градини и обслужващите системата звена въз основа на критерии, одобрени от финансиращия орган, и в съответствие с чл. 16, т. 17 и 18.

(Ал. 7, нова - ДВ, бр. 36 от 1998 г., отм. - ДВ, бр. 153 от 1998 г.)

(8) (Нова - ДВ, бр. 36 от 1998 г., изм. - ДВ, бр. 90 от 2002 г.) Министерствата, ведомствата и общините не могат да намаляват субсидията, определена при условията и по реда на ал. 7 и на чл. 41 и чл. 42, ал. 1, на държавните и общинските детски градини, училища и обслужващи системата на народната просвета звена за сметка на собствените им приходи, набрани чрез дейности по ал. 2 и 5.

(9) (Нова - ДВ, бр. 50 от 2008 г.) Директорът носи дисциплинарна отговорност по реда на Кодекса на труда по предложение на финансиращия орган, когато просрочените задължения на съответното училище, детска градина или обслужващо звено надвишат 20 на сто от утвърдените разходи за текущата година.

Чл. 45. (1) (Предишен текст на чл. 45 - ДВ, бр. 90 от 2002 г.) Изграждането, реконструкцията и модернизацията на материално-техническата база на училищата, детските градини и обслужващите звена се извършват и със средства от бюджета на общините, от фондовете на организациите, за чиито нужди се подготвят кадри, и със средства от други източници.

(2) (Нова - ДВ, бр. 90 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 78 от 2010 г., в сила от 05.10.2010 г.) Имотите или части от тях и вещите, освободени в резултат на закриване или преобразуване на държавни и общински училища, детски градини и обслужващи звена, се използват за образователни, здравни, социални или хуманитарни дейности по реда на Закона за държавната собственост, на Закона за общинската собственост и подзаконовите актове по прилагането им.

Чл. 46. (Отм. - ДВ, бр. 36 от 1998 г.)

Глава шеста.

НАСТОЯТЕЛСТВА (НОВА - ДВ, БР. 90 ОТ 2002 Г.)

Чл. 46а. (Нов - ДВ, бр. 90 от 2002 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 105 от 2006 г., в сила от 01.01.2007 г.) Настоятелствата са независими доброволни сдружения за подпомагане на развитието и материалното осигуряване на училището, детската градина и обслужващите звена по чл. 33а, ал. 1, т. 2.

(2) Към всяко училище, детска градина или обслужващо звено по ал. 1 може да се създава само едно настоятелство.

(3) Настоятелство може да се създава и към група училища, детски градини или обслужващи звена в населеното място, към които няма създадено настоятелство по ал. 2.

Чл. 46б. (Нов - ДВ, бр. 90 от 2002 г.) Настоятелствата се създават като юридически лица с нестопанска цел за осъществяване на общественополезна дейност и организират дейността си при условията и по реда на Закона за юридическите лица с нестопанска цел и в съответствие с разпоредбите на този закон, на устава или учредителния си акт.

Чл. 46в. (Нов - ДВ, бр. 90 от 2002 г.) За постигане на целите си настоятелствата:

1. обсъждат и правят предложения пред съответните органи за развитието или за решаването на текущи проблеми на училището, детската градина или обслужващото звено;

2. съдействат за осигуряване на допълнителни финансови и материални средства за училището, детската градина или обслужващото звено и контролират целесъобразното им разходване;

3. подпомагат изграждането и поддържането на материално-техническата база на училището, детската градина или обслужващото звено;

4. участват при избора на учебници от педагогическия съвет, по които ще се обучават учениците от училището, и при възможност осигуряват закупуването им;

5. съдействат при организиране на ученическото хранене, осигуряване на транспорт и решаването на други социално-битови проблеми на децата, учениците, учителите от училището, детската градина или обслужващото звено;

6. подпомагат създаването и реализирането на възпитателно-образователни програми по проблемите на децата и учениците;

7. подпомагат училищните и общинските органи за осъществяването на задължителното училищно обучение;

8. съдействат за реализирането на извънкласните и извънучилищните форми, организирания отход, туризъм и спорт с децата и учениците;

9. съдействат за включване на родителите при организирането на свободното време на децата и учениците;

10. предлагат мерки за подобряване на дейността на детската градина, училището или обслужващото звено;

11. организират обществеността за подпомагане на детската градина, училището или обслужващото звено;

12. сигнализируют компетентните органи при извършени нарушения в системата на народната просвета;

13. организират и подпомагат обучение на родителите по въпросите на възпитанието и развитието на техните деца;

14. подпомагат дейността на училището в противодействието му срещу наркоманията и други вредни влияния върху децата и учениците;

15. подпомагат социално слабите деца и ученици;

16. съдействат на комисиите за борба срещу противообществени прояви на малолетните

и непълнолетните.

Чл. 46г. (Нов - ДВ, бр. 90 от 2002 г.) (1) Настоятелството се учредява по инициатива на директора на детската градина, училището или обслужващото звено или на родители, учители или общественици.

(2) Лицата по ал. 1 отправят покана за участие в учредително събрание чрез средствата за масово осведомяване и/или лично от видни общественици, дарители, представители на юридически лица.

Чл. 46д. (Нов - ДВ, бр. 90 от 2002 г.) (1) Органи на настоятелството са Общото събрание и Съветът на настоятелите.

(2) Членовете на Съвета на настоятелите се избират от Общото събрание за срок до 4 години.

(3) Съветът на настоятелите избира измежду членовете си председател.

Чл. 46е. (Нов - ДВ, бр. 90 от 2002 г.) Директорът на детската градина, училището или обслужващото звено осигурява на настоятелството за безвъзмездно ползване подходящо помещение за осъществяване на дейността му.

Глава седма.

АДМИНИСТРАТИВНОНАКАЗАТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ (ПРЕДИШНА ГЛАВА ШЕСТА - ДВ, БР. 90 ОТ 2002 Г.)

Чл. 47. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 36 от 1998 г., изм. - ДВ, бр. 90 от 2002 г., доп. - ДВ, бр. 78 от 2010 г., в сила от учебната 2012 - 2013 г.) Родители, настойници и попечители, които не осигуряват присъствието на децата си в детските градини и в училищата за времето, през което те подлежат на задължителна предучилищна подготовка или задължително обучение, се наказват с глоба в размер от 20 до 100 лв. При повторно извършване на нарушението глобата е в размер от 50 до 250 лв.

Чл. 48. (1) (Изм. - ДВ, бр. 36 от 1998 г.) Нарушенията се установяват с актове, съставени от съответните органи на общините.

(2) Наказателните постановления се издават от кмета на общината.

(3) Установяването на нарушенията, издаването, обжалването и изпълнението на наказателните постановления се извършват по реда на Закона за административните нарушения и наказания.

Чл. 48а. (Нов - ДВ, бр. 36 от 1998 г.) (1) Наказват се с глоба до 5 000 лв. физически или юридически лица, които:

1. организират и провеждат дейност по отглеждане и възпитание на малолетни в звена, които не са открити по реда на този закон;

2. организират и провеждат обучение на ученици с цел издаване на документ за завършен клас или степен на образование, както и на свидетелство за професионална квалификация в звена,

които не са открити по реда на този закон.

(2) При повторно извършване на нарушения по ал. 1 глобите са в размер 10 000 лв.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) Актовете се съставят от органите на Министерството на образованието и науката, а наказателните постановления се издават от министъра на образованието и науката или от упълномощени от него длъжностни лица. За съставянето на актовете, за издаването, обжалването и изпълнението на наказателните постановления се прилагат разпоредбите на Закона за административните нарушения и наказания.

Чл. 49. (Изм. - ДВ, бр. 36 от 1998 г., изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) Министерството на образованието и науката съвместно с Министерството на финансите упражнява контрол за изразходването на бюджетни и извънбюджетни средства, предназначени за обучение на учениците, за изграждане, реконструкция и модернизация на материално-техническата база на училищата, както и за други дейности в системата на народната просвета.

Допълнителни разпоредби

§ 1. (Нов - ДВ, бр. 36 от 1998 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) Министърът на образованието и науката определя със заповед детските градини, училищата и обслужващите звена, които по смисъла на чл. 10, ал. 2 са държавни, в съответствие с критерии, посочени в правилника за прилагане на закона.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) Министерството на образованието и науката подготвя и поддържа регистър на държавните детски градини, на държавните и общинските училища и обслужващите звена, на детските градини и училища по чл. 11 и 12 и на духовните училища по чл. 30.

(3) (Нова - ДВ, бр. 90 от 2002 г., в сила от 2003/2004 учебна година, изм. - ДВ, бр. 29 от 2003 г., изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) Министърът на образованието и науката одобрява със заповед учебниците за системата на народната просвета след установяване на съответствието им с държавните образователни изисквания по чл. 16, т. 3, 7 и 9, но не повече от три учебника по един учебен предмет за всеки клас и за период не по-малък от определения в чл. 14 от Закона за степента на образование, общообразователния минимум и учебния план.

(4) (Нова - ДВ, бр. 90 от 2002 г., в сила от 2003/2004 учебна година, изм. - ДВ, бр. 29 от 2003 г., изм. - ДВ, бр. 28 от 2005 г., изм. - ДВ, бр. 94 от 2005 г., в сила от 25.11.2005 г., изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) Министърът на образованието и науката одобрява със заповед учебните помагала за системата на народната просвета, а министърът на културата - учебните помагала за обучение по изкуство и култура, след установяване на съответствието им с държавните образователни изисквания по чл. 16, т. 3, 7 и 9.

(5) (Нова - ДВ, бр. 29 от 2003 г., изм. - ДВ, бр. 28 от 2005 г., изм. - ДВ, бр. 94 от 2005 г., в сила от 25.11.2005 г.) Министърът на културата одобрява със заповед учебниците за задължително избираемата подготовка за обучение по изкуство и култура след установяване на съответствието им с държавните образователни изисквания по чл. 16, т. 3, 7 и 9, но не повече от три учебника по един учебен предмет за всеки клас и за период не по-малък от определения в чл.

14 от Закона за степента на образование, общообразователния минимум и учебния план.

(6) (Нова - ДВ, бр. 29 от 2003 г.) За учебните предмети по професионално обучение могат да се одобряват учебници за повече от един клас по реда на ал. 3 и 5.

§ 1а. (Предишен § 1 - ДВ, бр. 36 от 1998 г.) Във военизираните средни училища от системата на Министерството на отбраната, Министерството на вътрешните работи и други министерства и ведомства този закон се прилага, доколкото друго не е предвидено с актовете за създаването им и разпоредбите на специалните закони, отнасящи се до устройството и дейността им.

§ 1б. (Нов - ДВ, бр. 41 от 2006 г.) (1) Държавният план-прием за училищата по чл. 26, ал. 1, т. 12 се утвърждава от министъра на културата.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) Министърът на културата и министърът на образованието и науката приемат наредба за условията и реда за определяне на държавния план-прием за училищата по ал. 1.

§ 2. (Изм. - ДВ, бр. 36 от 1998 г., изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) Български държавни училища в чужбина се откриват и дейността им се организира от Министерството на образованието и науката в съответствие с този закон и международните договорености.

§ 3. Този закон се прилага по отношение на българските граждани, обучаващи се в български държавни училища в чужбина.

§ 3а. (Нов - ДВ, бр. 61 от 2014 г.) (1) Лицата, навършили 16 години, които са придобили документ за успешно завършен курс за оgramотвяване, организиран от Министерството на образованието и науката в училище от системата на народната просвета, финансиран със средства от европейските структурни фондове, могат да бъдат записани в V клас и да продължат обучението си в прогимназиалния етап на училищното образование при условията и по реда на този закон.

(2) Лицата, навършили 16 години, които са придобили документ за успешно завършен курс за усвояване на учебното съдържание по учебни предмети, предвидени за V, VI или VII клас, организиран от Министерството на образованието и науката в училище от системата на народната просвета, финансиран със средства от европейските структурни фондове, могат да бъдат записани съответно в VI, VII или VIII клас и да продължат обучението си в прогимназиалния етап на училищното образование при условията и по реда на този закон.

(3) Лицата, които са придобили документ за успешно завършен курс за оgramотвяване или курс за усвояване на учебното съдържание по предмети от класове на прогимназиалния етап, организиран от Министерството на образованието и науката в училище от системата на народната просвета, финансиран със средства от европейските структурни фондове, преди учебната 2014 - 2015 г., ползват правата по ал. 1 и 2.

§ 4. (1) Чужди граждани имат право да се обучават в българските училища в съответствие

със законите и подзаконовите нормативни актове на Република България.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 36 от 1998 г.) Училищното образование е бесплатно за чуждите граждани, които са:

1. (доп. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) с разрешено постоянно пребиваване в страната, както и ученици в задължителна училищна възраст - деца, членове на семейството на чужденец с разрешено дългосрочно пребиваване в страната;

2. приети по актове на Министерския съвет;

3. приети по междуправителствени спогодби, в които този въпрос е уреден;

4. (нова - ДВ, бр. 105 от 2006 г., в сила от 01.01.2007 г.) ученици в задължителна училищна възраст - деца на граждани на държави - членки на Европейския съюз, на Европейското икономическо пространство и Швейцария, упражняващи трудова дейност на територията на Република България, когато пребивават в страната заедно с родителите, съответно настойниците или попечителите си.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 36 от 1998 г., изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) В българските училища в страната и в чужбина могат да се обучават и чужди граждани срещу заплащане. Размерът на средствата, които заплащат чуждестранните граждани в държавните и в общинските училища, се утвърждава от министъра на образованието и науката. Средствата се използват за нуждите на учебния процес в училищата, в които се обучават чуждите граждани.

§ 4а. (Нов - ДВ, бр. 105 от 2006 г., в сила от 01.01.2007 г., изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) На учениците в задължителна училищна възраст - деца на граждани на държави - членки на Европейския съюз, на Европейското икономическо пространство и Швейцария, упражняващи трудова дейност на територията на Република България, когато пребивават в страната заедно с родителите, съответно настойниците или попечителите си, се осигурява бесплатно обучение по български език, както и обучение в сътрудничество с държавите по произход по майчин език и култура при условия и по ред, определени от министъра на образованието и науката.

§ 5. (Изм. - ДВ, бр. 36 от 1998 г., изм. - ДВ, бр. 90 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) Документи за завършени етапи на училищно обучение, степени на образование и професионална квалификация, издадени от училища на чужди държави, се признават при условия и по ред, определени с наредба на министъра на образованието и науката.

§ 6. Чужди граждани могат да бъдат учители в български училища при условия, определени с държавните образователни изисквания.

§ 6а. (Нов - ДВ, бр. 90 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 29 от 2003 г., изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) Министерството на образованието и науката събира такси в размери, определени с тарифа, одобрена от Министерския съвет, както следва:

1. за разглеждане на искане за откриване или преобразуване на частна детска градина или частно училище; таксата се определя в зависимост от вида детска градина или училище и включва разходите за извършване на оценка на съответствието на заявените факти и

обстоятелства и представените документи с изискванията за откриване или преобразуване на частна детска градина или частно училище;

2. за издаване на разрешение или приемане на решение за откриване или преобразуване на частна детска градина или частно училище и промени в тях; таксата се определя в зависимост от вида училище или детска градина и включва разходите за подготовката им;

3. за разглеждане на заявление за одобряване на учебник или учебно помагало за системата на народната просвета; таксата включва разходите за проверка на внесените документи;

4. за извършване на оценка на учебник или учебно помагало за съответствието им с държавните образователни изисквания по чл. 16, т. 3 и 9;

5. за признаване на документ за завършен етап на училищно обучение, степен на образование и професионална квалификация, издаден от училища на чужди държави, и за издаване на удостоверение; таксата се определя в зависимост от признавания етап на училищно обучение, степента на образование и професионална квалификация и включва разходите за проверка на документите и за извършване на експертна оценка за съпоставяне на продължителността на обучението, вида на училището, в което е извършено обучението, и учебните предмети с изискванията на нормативните актове и учебните планове и програми, действащи в системата на народната просвета.

§ 6б. (Нов - ДВ, бр. 29 от 2003 г., изм. - ДВ, бр. 28 от 2005 г., изм. - ДВ, бр. 94 от 2005 г., в сила от 25.11.2005 г.) За извършване на действия за одобряване на учебници и учебни помагала за задължително избираема подготовка за обучение по изкуство и култура по реда на § 1, ал. 4 и 5 Министерството на културата събира такси, определени с тарифа, одобрена от Министерския съвет.

§ 6в. (1) (Нов - ДВ, бр. 90 от 2002 г., предишен § 6б - ДВ, бр. 29 от 2003 г., предишен текст на § 6в - ДВ, бр. 50 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 78 от 2010 г., в сила от учебната 2010 - 2011 г.) "Средищно училище" по смисъла на този закон е училище по чл. 26, ал. 1, т. 1 - 4 или 6, което се намира в най-близкото населено място на територията на общината или на съседна община, където се обучават учениците от населените места, в които няма училище.

(2) (Нова - ДВ, бр. 50 от 2008 г.) Списъкът на средищните училища се приема с акт на Министерския съвет по предложение на съответните общински съвети.

(3) (Нова - ДВ, бр. 50 от 2008 г.) Критериите за включване на училища в списъка на средищните училища се определят с акта на Министерския съвет по ал. 2.

(4) (Нова - ДВ, бр. 50 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) Списъкът по ал. 2 се актуализира ежегодно до 1 октомври на съответната година и се публикува на официалната страница на Министерството на образованието и науката в интернет.

(5) (Нова - ДВ, бр. 50 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 78 от 2010 г., в сила от учебната 2010 - 2011 г.) Министерският съвет приема финансови правила за разходване на средствата за допълнително финансиране за осигуряване на обучението на пътуващите ученици от училищата по ал. 2, което включва разходите по чл. 26, ал. 4 и 5 за:

1. транспорт;

2. целодневна организация на учебния ден;

3. (доп. - ДВ, бр. 78 от 2010 г., в сила от учебната 2010 - 2011 г.) столово хранене организирано в съответствие с изискванията, определени в наредби на министъра на здравеопазването.

(6) (Нова - ДВ, бр. 50 от 2008 г.) Средишно училище по ал. 2, което отговаря на условията и на критериите за защитено училище, се включва и в списъка по § 6е, ал. 2.

§ 6г. (Нов - ДВ, бр. 90 от 2002 г., предишен § 6в - ДВ, бр. 29 от 2003 г.) "Образователна услуга" по смисъла на чл. 44, ал. 2 е обучението и възпитанието на деца и ученици извън учебния процес, включително и по учебни предмети, изучавани в училище, без придобиване на степен на завършено образование или професионална квалификация.

§ 6д. (Нов - ДВ, бр. 50 от 2008 г.) "Конфликт на интереси" по смисъла на чл. 40а, ал. 1 е налице, когато образователните услуги срещу заплащане се предоставят на ученици, които се обучават в училището, в което учителят преподава, с изключение на случаите по чл. 44, ал. 2, т. 6.

§ 6е. (Нов - ДВ, бр. 50 от 2008 г.) (1) "Защитено училище" е училище, което, ако бъде закрито, би се нарушил достъпът до образование.

(2) Критериите за определяне на защитените училища и списъкът със защитените училища се приемат с акт на Министерския съвет.

(3) Училищата по ал. 2 се определят, като се вземат предвид обективните географски и демографски фактори, наличието на пътна инфраструктура и отдалечеността на училището от най-близкото друго училище.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) Списъкът по ал. 2 се обновява ежегодно преди края на съответната година и се публикува на официалната страница на Министерството на образованието и науката в интернет.

(5) Статут на защитено училище придобива и училище, което, ако бъде закрито, неговите ученици няма да могат да се обучават в най-близкото средишно училище поради липсата на капацитет и невъзможност да бъдат изпълнени здравно-хигиенните изисквания в него.

(6) Защитените училища не могат да бъдат закрити. Защитените училища получават допълнително финансиране при условия и по ред, определени с акт на Министерския съвет.

Преходни и Заключителни разпоредби

§ 7. Учениците, постъпили до влизането на този закон в сила в средните професионално-технически училища, техникумите, училищата по изкуствата, профилираните гимназии и гимназиалния курс на средните общообразователни училища, се обучават и приключват обучението си по разпоредбите на закона, който е действал при постъпването им.

§ 8. (1) До една година след влизането в сила на този закон държавните органи осигуряват нормативите, регулаторите и другите икономически условия за осъществяване на дейностите в системата на народната просвета по сега действащата нормативна уредба.

(2) До приемане на новите държавни образователни изисквания дейността на училищата и детските градини се осъществява по сега действащите изисквания.

§ 9. (Изм. - ДВ, бр. 90 от 1996 г.) Заварените на длъжностите директор на училище,

директор на детска градина и директор на обслужващо звено запазват правата си до обявяване на конкурс за съответната длъжност, но не за повече от 7 години от влизане в сила на този закон.

§ 10. Този закон отменя:

1. Закона за народната просвета (обн., ДВ, бр. 218 от 1948 г.; попр., бр. 223 от 1948 г.; изм. и доп., бр. 235 от 1948 г., бр. 10, 207 и 271 от 1950 г.; Изв., бр. 75 и 104 от 1951 г. и частично отменен бр. 90 от 1954 г.).

2. Закона за по-тясна връзка на училището с живота и за по-нататъшно развитие на народното образование в Народна република България (обн., Изв., бр. 54 от 1959 г.; изм. и доп., ДВ, бр. 99 от 1963 г., бр. 36 от 1979 г., бр. 27 от 1986 г., бр. 68 от 1988 г., бр. 45 и 99 от 1989 г.)

3. Указ № 330 за народната просвета (обн., Изв., бр. 90 от 1954 г.; изм. и доп., ДВ, бр. 33 от 1965 г. и бр. 68 от 1988 г.).

4. Указ № 2213 за по-нататъшното развитие на образователното дело (ДВ, бр. 59 от 1983 г.).

§ 11. (1) (Изм. - ДВ, бр. 36 от 1998 г., изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) Изпълнението на закона се възлага на министъра на образованието и науката.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 36 от 1998 г., отм. - ДВ, бр. 40 от 2004 г.)

(3) (Отм. - ДВ, бр. 36 от 1998 г.)

Допълнителни разпоредби КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА НАРОДНАТА ПРОСВЕТА

(ОБН. - ДВ, БР. 36 ОТ 1998 Г., ИЗМ. - ДВ, БР. 113 ОТ 2007 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2008 Г.)

§ 34. "Повторно" по смисъла на чл. 47 и чл. 48а, ал. 2 е нарушението, извършено в 2-годишен срок от влизането в сила на наказателното постановление, с което на лицето е наложено наказание за същото нарушение.

§ 35. (Отм. - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.)

Преходни и Заключителни разпоредби КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА НАРОДНАТА ПРОСВЕТА

(ОБН. - ДВ, БР. 36 ОТ 1998 Г.)

§ 36. (1) Министерският съвет в срок до една година от влизането в сила на този закон внася в Народното събрание законопроектите по чл. 16, т. 2 и 6.

(2) Разпоредбата на чл. 24, ал. 1 се прилага от влизането в сила на законите по чл. 16, т. 2 и 6.

§ 37. До шест месеца от влизането в сила на този закон министърът на образованието и науката, съгласувано с министъра на здравеопазването, издава наредбата по чл. 40, ал. 4.

§ 38. (1) Министърът на образованието и науката издава заповедта по § 1, ал. 1 от допълнителните разпоредби в шестмесечен срок от влизането в сила на този закон.

(2) Разпоредбите на чл. 37, ал. 3 относно държавните детски градини и на чл. 37, ал. 4 се прилагат след издаването на заповедта по ал. 1.

(3) Списъкът по чл. 42, ал. 6 се изготвя в срок една година от влизането в сила на този закон.

§ 39. Министърът на образованието и науката издава нов Правилник за прилагане на Закона за народната просвета до една година от влизане в сила на този закон.

§ 40. Навсякъде в закона думите "Министерство на народната просвета", "Министерството на народната просвета", "министърът на народната просвета" и "министъра на народната просвета" се заменят съответно с "Министерство на образованието и науката", "Министерството на образованието и науката", "министърът на образованието и науката" и "министъра на образованието и науката".

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА НАРОДНАТА
ПРОСВЕТА

(ОБН. - ДВ, БР. 90 ОТ 2002 Г., ИЗМ. - ДВ, БР. 71 ОТ 2003 Г., ИЗМ. - ДВ, БР. 40 ОТ 2004 Г.)

§ 29. (Изм. - ДВ, бр. 71 от 2003 г.) Заварените на длъжността началник на инспекторат по образованието и на длъжността експерт в инспекторат по образованието, които не са положили конкурсен изпит по реда на Закона за държавния служител, запазват правата си до заемане на съответната длъжност от лице чрез конкурс съгласно Закона за държавния служител.

§ 30. (1) Заварените към датата на влизане в сила на този закон училищни настоятелства привеждат уставите или учредителните си актове в съответствие с разпоредбите на глава шеста и на Закона за юридическите лица с нестопанска цел в срок до една година от влизането в сила на този закон.

(2) В срока по ал. 1 училищните настоятелства представят заявление за вписване в Централния регистър на юридическите лица с нестопанска цел за общественополезна дейност при Министерството на правосъдието.

§ 31. (1) (Предишен текст на § 31, изм. - ДВ, бр. 29 от 2003 г., отм. - ДВ, бр. 40 от 2004 г.)

(2) (Нова - ДВ, бр. 29 от 2003 г.) Учениците, постъпили в IX клас през учебната 1999 - 2000 г., в това число постъпилите през учебната 1998 - 1999 г. в клас с интензивно изучаване на чужд език с прием след VII клас на профилирани гимназии, профилирани и професионални

паралелки в гимназии и в средни общообразователни училища и с прием след VII клас в професионални гимназии, техникуми и училища по изкуствата, които завършват успешно XII клас през учебната 2002 - 2003 г., придобиват средно образование и получават диплома при условията и по реда на този закон, без да полагат държавните зрелостни изпити по чл. 24, ал. 1 и 2.

(3) (Нова - ДВ, бр. 29 от 2003 г.) По свое желание те имат право да положат държавните зрелостни изпити по чл. 24, ал. 1 и 2.

(4) (Нова - ДВ, бр. 29 от 2003 г.) Учениците по ал. 2 не полагат зрелостните изпити, посочени в учебния план на училището, действащ към момента на приемането им.

(5) (Нова - ДВ, бр. 29 от 2003 г.) В дипломата за средно образование се вписват като оценки за зрелостни изпити средноаритметичната оценка от годишните оценки по български език и литература и по избран от ученика учебен предмет от учебния план на училището, изучаван в гимназиалния етап на обучение, както и оценките от държавните зрелостни изпити, ако те са положени успешно по реда на ал. 3.

(6) (Нова - ДВ, бр. 29 от 2003 г.) Оценките за зрелостните изпити, които се вписват по реда на ал. 5, могат да бъдат променени от учениците при условия и по ред, определени в Правилника за прилагане на Закона за народната просвета.

(7) (Нова - ДВ, бр. 29 от 2003 г.) Лицата, придобили средно образование и получили диплома за завършено средно образование по реда на ал. 2, се ползват с правата на лицата, придобили средно образование и получили диплома по чл. 24, ал. 1.

(8) (Нова - ДВ, бр. 29 от 2003 г.) Дипломата на учениците, придобили средно образование по реда на ал. 2, е окончателна и дава право за продължаване на образованието или за професионално обучение.

.....

§ 34. (Изм. - ДВ, бр. 40 от 2004 г.) В срок шест месеца от влизането в сила на този закон Министерският съвет приема по предложение на Министерството на образованието и науката Национален план за интегриране на децата със специални образователни потребности и/или с хронични заболявания в системата на народната просвета.

§ 35. Този закон влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник" с изключение на параграфи 4, 5, 6 и § 28, т. 1, които влизат в сила от 2003/2004 учебна година.

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА СТЕПЕНТА НА
ОБРАЗОВАНИЕ, ОБЩООБРАЗОВАТЕЛНИЯ МИНИМУМ И УЧЕБНИЯ ПЛАН

(ОБН. - ДВ, БР. 95 ОТ 2002 Г.)

§ 10. За учебната 2002 - 2003 г. общообразователният минимум се въвежда от I клас.

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА НАРОДНАТА
ПРОСВЕТА

(ОБН. - ДВ, БР. 29 ОТ 2003 Г.)

§ 5. Учебниците, одобрени със заповед на министъра на образованието и науката и министъра на културата до влизане в сила на този закон, се ползват до одобряване на нови учебници по реда на § 1, ал. 3 и 5 от допълнителните разпоредби.

- § 6. В срок два месеца от влизането в сила на този закон Министерският съвет одобрява:
1. тарифата по § 6а - по предложение на Министерството на образованието и науката;
  2. тарифата по § 6б - по предложение на Министерството на културата.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА НАРОДНАТА
ПРОСВЕТА**

(ОБН. - ДВ, БР. 40 ОТ 2004 Г.)

§ 5. (1) Учениците, успешно завършили XII клас през учебната 2003 - 2004 г. и през учебната 2004 - 2005 г., придобиват средно образование и получават диплома при условията и по реда на този закон, без да полагат държавните зрелостни изпити по чл. 24.

(2) По свое желание учениците по ал. 1 имат право да положат държавни зрелостни изпити при условията и по реда на чл. 24, като държавният зрелостен изпит по български език и литература се провежда в два равностойни изпитни варианта. Учениците полагат държавния зрелостен изпит по български език и литература по изборния от тях изпитен вариант.

(3) Учениците, успешно завършили XII клас през учебната 2003 - 2004 г. и през учебната 2004 - 2005 г., не полагат зрелостни изпити, ако такива са предвидени в учебния план на училището, действащ към момента на приемането им.

(4) В дипломата за средно образование се вписват като оценки за зрелостни изпити средноаритметичната оценка от годишните оценки по български език и литература и по избран от ученика учебен предмет, изучаван в задължителните учебни часове в гимназиалния етап, както и оценките от държавните зрелостни изпити, ако те са положени успешно по реда на ал. 2.

(5) Лицата, придобили средно образование и получили диплома за завършено средно образование по реда на ал. 1, се ползват с правата на лицата, придобили средно образование и получили диплома по чл. 24, ал. 1.

(6) Дипломата на учениците, придобили средно образование по реда на ал. 1, е окончателна и дава право за продължаване на образованието или за професионално обучение.

.....

§ 7. (1) В срок до шест месеца от влизането в сила на този закон Министерският съвет приема правилник за прилагане на Закона за народната просвета.

(2) До влизането в сила на правилника по ал. 1 се прилага Правилникът за прилагане на Закона за народната просвета, издаден от министъра на образованието и науката (обн., ДВ, бр. 68 от 1999 г.; изм., бр. 19 от 2000 г., бр. 53 от 2001 г., бр. 7 и 68 от 2002 г., бр. 19 и 33 от 2003 г.; попр., бр. 48 от 2003 г.; изм., бр. 65 и 99 от 2003 г., бр. 15 от 2004 г.).

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ТУРИЗМА**

(ОБН. - ДВ, БР. 94 ОТ 2005 Г., В СИЛА ОТ 25.11.2005 Г.)

§ 69. Подзаконовите нормативни актове по прилагането на Закона за закрила и развитие на културата, Закона за народната просвета, Закона за народните читалища, Закона за паметниците на културата и музеите, Закона за професионалното образование и обучение и Закона за филмовата индустрия, издадени от или съвместно с министъра на културата и туризма преди влизането в сила на този закон, запазват действието си.

.....

§ 73. В Закона за народната просвета (обн., ДВ, бр. 86 от 1991 г.; изм., бр. 90 от 1996 г., бр. 36, 124 и 153 от 1998 г., бр. 67 и 68 от 1999 г., бр. 90 и 95 от 2002 г., бр. 29, 71, 86 и 114 от 2003 г., бр. 40 от 2004 г. и бр. 28 от 2005 г.) навсякъде думите "министърът на културата и туризма", "министъра на културата и туризма" и "Министерството на културата и туризма" се заменят съответно с "министърът на културата", "министъра на културата" и "Министерството на културата".

.....

§ 88. Този закон влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник".

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ЗА 2006 Г.**

(ОБН. - ДВ, БР. 105 ОТ 2005 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2006 Г.)

§ 95. Законът влиза в сила от 1 януари 2006 г.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА НАРОДНАТА
ПРОСВЕТА**

(ОБН. - ДВ, БР. 41 ОТ 2006 Г., ИЗМ. - ДВ, БР. 105 ОТ 2006 Г., ИЗМ. - ДВ, БР. 50 ОТ 2008 Г.)

§ 8. (Отм. - ДВ, бр. 50 от 2008 г.)

§ 9. В срок 6 месеца от влизането в сила на този закон министърът на образованието и науката и министърът на културата утвърждават критерии за придобиване на статут на държавно училище по култура.

§ 10. В срок 6 месеца от влизането в сила на този закон министърът на образованието и науката утвърждава критерии за оценка на постиженията на учителите и директорите.

Преходни и Заключителни разпоредби

КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА НАРОДНАТА ПРОСВЕТА

(ОБН. - ДВ, БР. 105 ОТ 2006 Г.)

§ 8. (1) Считано от 1 януари 2007 г. държавните и общинските обслужващи звена със социално предназначение - домове за отглеждане и възпитание на деца, лишени от родителска грижа, се преобразуват от обслужващи звена в системата на народната просвета в специализирани институции за предоставяне на социални услуги - домове за деца, финансирани като делегирана от държавата дейност на общината, на чиято територия се намират.

(2) Домовете по ал. 1 преминават в управление на кмета на съответната община, който е и работодател на персонала в тях.

(3) Трудовите правоотношения на работниците и служителите от преобразуваните обслужващи звена по ал. 1 се уреждат съгласно чл. 123 от Кодекса на труда.

(4) Активите, пасивите, другите права и задължения, както и архивът на обслужващите звена по ал. 1 се поемат от съответните специализирани институции за предоставяне на социални услуги.

(5) С преобразуването на обслужващите звена по ал. 1 предоставените им за управление имоти и вещи - публична държавна собственост, стават публична общинска собственост на съответната община, на територията на която се намират.

(6) Организацията и дейността на домовете за деца по ал. 1 се определят с правилник, издаден от министъра на труда и социалната политика съгласувано с министъра на образованието и науката.

.....

§ 10. В срок три месеца от влизането в сила на този закон министърът на труда и социалната политика съгласувано с министъра на образованието и науката издава правилника по § 8, ал. 6.

§ 11. Параграфи 3 и 4 влизат в сила от 1 януари 2007 г., а § 5 и 6 влизат в сила от деня на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз.

Преходни и Заключителни разпоредби КЪМ ЗАКОНА ЗА ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ЗА 2008 Г.

(ОБН. - ДВ, БР. 113 ОТ 2007 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2008 Г.)

§ 99. Законът влиза в сила от 1 януари 2008 г.

Преходни и Заключителни разпоредби КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА НАРОДНАТА ПРОСВЕТА

(ОБН. - ДВ, БР. 50 ОТ 2008 Г.)

§ 10. Разпоредбата на чл. 4а, ал. 2 не се прилага за организацията и провеждането на

държавните зрелостни изпити по чл. 24 за учебната 2007 - 2008 г.
.....

§ 12. Декларацията по чл. 40а, ал. 3 за учебната 2006 - 2007 г. се подава в едномесечен срок от влизането в сила на този закон.

§ 13. Министерският съвет в тримесечен срок от влизането в сила на този закон приема актовете по § 7, т. 2 (относно § 6в, ал. 2, 3 и 5) и по § 8 (относно § 6е, ал. 2).

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ОТБРАНАТА И ВЪОРЪЖЕНИТЕ СИЛИ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

(ОБН. - ДВ, БР. 35 ОТ 2009 Г., В СИЛА ОТ 12.05.2009 Г.)

§ 46. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник".

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА
ПРОФЕСИОНАЛНОТО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ (ОБН. - ДВ, БР. 36 ОТ 2009 Г.)**

§ 23. Разпоредбите на § 2, 3, 4 и 21 влизат в сила от учебната 2009 - 2010 г.

**Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА
ПРОФЕСИОНАЛНОТО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ
(ОБН. - ДВ, БР. 74 ОТ 2009 Г., В СИЛА ОТ 15.09.2009 Г.)**

§ 3. В Закона за народната просвета (обн., ДВ, бр. 86 от 1991 г.; изм., бр. 90 от 1996 г., бр. 36, 124 и 153 от 1998 г., бр. 67 и 68 от 1999 г., бр. 90 и 95 от 2002 г., бр. 29, 71, 86 и 114 от 2003 г., бр. 40 от 2004 г., бр. 28, 94, 103 и 105 от 2005 г., бр. 41 и 105 от 2006 г., бр. 113 от 2007 г., бр. 50 от 2008 г., бр. 35 и 36 от 2009 г.) навсякъде думите "министърът на образованието и науката", "министъра на образованието и науката" и "Министерството на образованието и науката" се заменят съответно с "министърът на образованието, младежта и науката", "министъра на образованието, младежта и науката" и "Министерството на образованието, младежта и науката".
.....

§ 48. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник", с изключение на § 1, който влиза в сила от 15 септември 2009 г., и § 47, който влиза в сила от 1 октомври 2009 г.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ФИЗИЧЕСКОТО
ВЪЗПИТАНИЕ И СПОРТА**

(ОБН. - ДВ, БР. 50 ОТ 2010 Г.)

§ 62. Параграфи 20, 21, § 48, т. 1, § 52, т. 1 и 3 и § 56 влизат в сила от учебната 2011 - 2012 г.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА НАРОДНАТА
ПРОСВЕТА**

(ОБН. - ДВ, БР. 78 ОТ 2010 Г., В СИЛА ОТ 05.10.2010 Г.)

§ 9. В срок до началото на учебната 2012 - 2013 г. общините създават необходимите условия за осъществяване на задължителната предучилищна подготовка по чл. 20, ал. 1 в съответствие с изискванията на този закон и подзаконовите актове по прилагането му.

§ 10. (1) В срока по § 9 предучилищната подготовка по чл. 20, ал. 1 е задължителна за децата, които са навършили 6-годишна възраст в съответната календарна година и подлежат на задължителна предучилищна подготовка една година преди постъпването им в първи клас.

(2) В срока по § 9 разпоредбата на чл. 20, ал. 1 се прилага за децата, които са навършили 5-годишна възраст в съответната календарна година и подлежат на задължителна предучилищна подготовка само в населените места и общините, които са осигурили условията за извършването на предучилищната подготовка в съответствие с изискванията по чл. 20, ал. 3 и 4, след решение на съответния общински съвет, при съгласуване с мнението на родителите или настойниците им и с възможност за максимално включване в предучилищната подготовка на децата, навършили 5-годишна възраст.

§ 11. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник" с изключение на:

1. параграфи 1, 4, 5 и 8, които влизат в сила от учебната 2010 - 2011 г.;
2. параграф 7, който влиза в сила от учебната 2012 - 2013 г.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ОТБРАНАТА И
ВЪОРЪЖЕНИТЕ СИЛИ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

(ОБН. - ДВ, БР. 23 ОТ 2011 Г., В СИЛА ОТ 22.03.2011 Г.)

§ 37. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник" с изключение на § 1 - 8, § 11 - 14, § 17, 18 и § 29, които влизат в сила от 1 юли 2011 г.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ЗА 2012 Г.**

(ОБН. - ДВ, БР. 99 ОТ 2011 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2012 Г.)

§ 100. Законът влиза в сила от 1 януари 2012 г., с изключение на § 76, който влиза в сила от 15 декември 2011 г.

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ЗА 2013 Г.

(ОБН. - ДВ, БР. 102 ОТ 2012 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2013 Г.)

§ 78. Законът влиза в сила от 1 януари 2013 г. с изключение на параграфи 61, 68 и 73, които влизат в сила от деня на обнародването на закона в "Държавен вестник".

Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА МЛАДЕЖТА
(ОБН. - ДВ, БР. 68 ОТ 2013 Г., В СИЛА ОТ 02.08.2013 Г.)

§ 3. В Закона за народната просвета (обн., ДВ, бр. 86 от 1991 г.; изм., бр. 90 от 1996 г., бр. 36, 124 и 153 от 1998 г., бр. 67 и 68 от 1999 г., бр. 90 и 95 от 2002 г., бр. 29, 71, 86 и 114 от 2003 г., бр. 40 от 2004 г., бр. 28, 94, 103 и 105 от 2005 г., бр. 41 и 105 от 2006 г., бр. 113 от 2007 г., бр. 50 от 2008 г., бр. 35, 36 и 74 от 2009 г., бр. 50 и 78 от 2010 г., бр. 9, 23 и 99 от 2011 г. и бр. 102 от 2012 г.) навсякъде думите "министърът на образованието, младежта и науката", "министъра на образованието, младежта и науката" и "Министерството на образованието, младежта и науката" се заменят съответно с "министърът на образованието и науката", "министъра на образованието и науката" и "Министерството на образованието и науката" и думите "министърът на физическото възпитание и спорта" и "министъра на физическото възпитание и спорта" се заменят съответно с "министърът на младежта и спорта" и "министъра на младежта и спорта".

.....

§ 55. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник".

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА НАРОДНАТА
ПРОСВЕТА

(ОБН. - ДВ, БР. 84 ОТ 2013 Г., В СИЛА ОТ 27.09.2013 Г.)

§ 2. (1) В срок до 1 февруари 2014 г. училищата създават необходимите организационни условия за осъществяване на формата на обучение по чл. 31, ал. 1, т. 8 в съответствие с изискванията на този закон и подзаконовите актове по прилагането му.

(2) През учебната 2013 - 2014 г. учениците със специални образователни потребности, започнали обучение в дневна или индивидуална форма, могат през цялата учебна година да преминат в комбинирана форма на обучение.

§ 3. В двумесечен срок от влизането в сила на този закон Министерският съвет и министърът на образованието и науката привеждат приетите, съответно издадените от тях подзаконови нормативни актове, които уреждат организацията, финансирането на обучението и оценяването на учениците във формата на обучение по чл. 31, ал. 1, т. 8, в съответствие с този

закон.

§ 4. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник".

Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ЗА 2014 Г.
(ОБН. - ДВ, БР. 109 ОТ 2013 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2014 Г.)

§ 10. Законът влиза в сила от 1 януари 2014 г. с изключение на § 2, който влиза в сила от деня на обнародването на закона в "Държавен вестник".

Релевантни актове от Европейското законодателство

ДИРЕКТИВА НА СЪВЕТА 92/51 от 18 юни 1992 година относно втората обща система за признаване на професионално образование и обучение за допълнение на Директива 89/48/ЕИО

ДИРЕКТИВА НА СЪВЕТА 77/486/ЕИО от 25 юли 1977 година относно образованието на децата на мигриращи работници